

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİ İÇİN SATRANÇ
ÖĞRETİMİ KAYNAK PROGRAMI**

2022

**OKUL ÖNCESİ SATRANÇ
ÖĞRETİMİ KAYNAK PROGRAMINI
HAZIRLAYANLAR**

Eğitim Kurulu & Okul Öncesi Satranç Eğitim Komisyonu

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
1. GİRİŞ	1
2. OKUL ÖNCESİ SATRANÇ ÖĞRETİM PROGRAMI	1
3. OKUL ÖNCESİ SATRANÇ EĞİTİMİN AMAÇLARI	1
4. OKUL ÖNCESİ SATRANÇ EĞİTİMİNİN TEMEL İLKELERİ	1
5. OKUL ÖNCESİ SATRANÇ EĞİTİMİNİN ÖZELLİKLERİ	2
6. SATRANÇ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLAR VE ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	3-21
7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME MASALLAR	22-23
8. MASALLAR.....	24-34
9. BİLMECELER	35-36
10. OYUNLAR VE ETKİNLİKLER.....	37-45
11. YILLIK DERS PLANI.....	45

GİRİŞ

Öğrenmenin beyinde gerçekleştiği düşünülürse yapılan tüm eğitim faaliyetlerinin bireyin dolayısıyla beynin gelişimini sağlamaya yönelik olduğu söylenebilir. Bu açıdan derslerin amaçlarından birinin insan beynini geliştirmek olmalıdır. Her dersin insan beynine farklı açılardan katkı getirdiği söylenebilir. İnsan beynini azami derecede çalıştıran ve geliştiren en önemli alanlardan biri de satrançtır.

Satrançla ilgili yapılan araştırma sonuçları, satranç oynayan bireylerin yaratıcılık, eleştirel düşünme, karar verme, problem çözme gibi zihinsel kapasitelerinde gelişmeler olduğu, satrancın başarıyı olumlu etkilediği ve zamanı kullanma becerisini artıran iyi bir spor olduğunu göstermiştir. (İlköğretim Satranç Öğretim Programı -2006)

- İlköğretim Satranç Öğretim Programı
- Satrancın Çocuk Eğitiminde Rolü ve Önemi

OKUL ÖNCESİ SATRANÇ ÖĞRETİM PROGRAMI

Okul Öncesi Satranç Öğretim Programı ülkemizde satrancın gelişimine paralel olarak, okul öncesi satranç faaliyetlerinin artması nedeniyle bu alanda satranç eğitimi veren öğretmenlere yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır.

Okul öncesi çocukların gelişimlerinin çok hızlı olması nedeniyle bu dönemi kapsayan tek bir öğretim programının hazırlanmasının doğru olmayacağı düşüncesiyle, öncelikle ana sınıflarında eğitim gören çocuklara yönelik bir öğretim programı hazırlamayı uygun bulduk.

Bu program okul öncesi ana sınıflarına devam eden çocukların psikomotor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel gelişimleri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

OKUL ÖNCESİ SATRANÇ EĞİTİMİN AMAÇLARI

- Okul öncesi satranç eğitimi, Türk milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;
- Satrancın çocuklar için faydalı, eğlenceli bir oyun olduğunu vurgulayıp, çocukların satranç oyunu ile ilgili temel bilgileri öğrenmesini sağlamak.
- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesine ve iyi alışkanlıklar kazanmasına yardımcı olmak.
- Onları ilköğretime hazırlamak.
- Satranca yetenekli çocukları belirlemek, onları yönlendirmek.
- Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

OKUL ÖNCESİ SATRANÇ EĞİTİMİN TEMEL İLKELERİ

Okul öncesi dönem yaşamın temelidir. Bu dönemde öğrenme hızı çok yüksektir. Her yaş grubunun genel gelişim özellikleri ortaktır; ancak her çocuğun kendine özgü olduğu da unutulmamalıdır.

Okul öncesi satranç eğitim bazı temel ilkelere dayanmaktadır. Bu ilkeler aşağıda verilmektedir.

1. Programlar hazırlanırken ailelerin ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınır.
2. Oyun çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir.
3. Eğitimde çocuğun ve ailenin etkin katılımını sağlamak esastır.
4. Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilir.
5. Çocukla iletişimde, kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmaz, baskı ve kısıtlamalara yer verilmez.
6. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilir.
7. Okul öncesi eğitimde çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitim programı düzenli olarak değerlendirilir.

OKUL ÖNCESİ SATRANÇ EĞİTİMİNİN ÖZELLİKLERİ

1. Satranç Öğretim Programı, çocuğun bütün gelişim alanlarındaki davranışlarını daha üst düzeye çıkarmayı hedeflemektedir.
2. Program, çocukların bireysel beceriler geliştirmesine, olanak tanınmalıdır.
3. Etkinlikler uygulanırken öğretmen, çocukta ilgi ve merak uyandırmalı, sürekli ve kalıcı öğrenmenin ön koşulunun merak olduğu unutulmamalı. Merak içgüdüğü daima canlı tutularak öğrenmede temel unsur olarak kullanılmalı.
4. Her hedefin, belirlenen sürede her çocuk tarafından kazanılamayacağı dikkate alınarak hedefler yıl içerisinde tekrarlanmalıdır.

5. Öğretmen, eğitim süresi içinde hedef ve davranışların kazanılıp kazanılmadığını sürekli gözlemlemelidir. Öğretmen sonuçları “Öğrenci Gözlem Formu”na aktarmalıdır.
6. Öğretmen her dönem sonunda öğretmen 10 ayrı konuda değerlendirme yapar. Sonuçlarını “Öğrenci Değerlendirme formu” na aktarır. Bu değerlendirme yetenekli çocukların saptanması için de önemlidir.
7. Hedeflerin ve kazanılması beklenen davranışların geliştirilmesinde, hiçbir zaman konu merkezli öğretim benimsenmemelidir. Konuların amaç değil araç olduğu unutulmamalıdır. Öğretmen yeni konular ekleyebildiği gibi bazı konuları çıkarabilir.
8. Satranç Öğretim Programı çocukların ilgisini çekecek, onları mutlu kılacak, hoşça vakit geçirmesini sağlayacak biçimde uygulanmalıdır.

SATRANÇ EĞİTİM ORTAMININ HAZIRLANMASI

Satranç derslerinin uygun şekilde yapılabilmesi, istenen yararın sağlayabilmesi için aşağıda belirtilen malzemelerin bulundurulması gereklidir.

- Satranç panosu
- Öğrenci sayısının yarısı kadar satranç takımı
- Bilgisayar
- Projeksiyon cihazı
- Satranç oynayabilecekleri masa

ETKİNLİKLERİN UYGULANMASI

Okul Öncesi Satranç Öğretim Programında konuların daha iyi anlaşılabilmesi, öğrencilere daha kolay aktarılabilmesi için değişik videolar hazırlanmıştır. Öğretmen öğretim programında sunulan videoları isterse sınıfta gösterebilir. Eğer öğretmen isterse videolarda anlatılanları kendi izleyip, öğrencilere kendi sunumu ile aktarabilir.

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. SATRANCI TANIYALIM	<p>Satranç tanyalım</p> <ul style="list-style-type: none"> •Satrançın iki kişi arasında oynanan bir oyun olduğunu fark eder. •Satranç oyununun kendisine yararlı bir oyun olduğunu fark eder. 	<p>Satranç Tanyalım:</p> <p> Bunlar ne yapıyor? Satrançla ilgili fotoğraf, afiş, karikatür, kitap, dergi, kısa film, video vb. gösterilerek öğrencilerin satranç tanımları sağlanır.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bu çocuklar ne oynuyorlar? • Bu oyun ne üzerinde oynanıyor? • Oyuncular ne ile oynuyorlar? <p>Gibi sorular sorulur. Gurup tartışması yöntemi ile bu sorulara cevap aranır.</p> <p> Satranç oyununun yararlı olduğunu anlatmak için “Kral ve Çocukları” masalı anlatılır.</p> <p></p>	<p>[!] Satrançın iki kişi arasında oynanan bir oyun olduğu diğer sporlarda olduğu gibi turnuvaların düzenlendiği, yarışmalar yapıldığı vb. üzerinde durulur.</p> <p>[!] Satrançın; yararlı bir oyun olduğu, dikkat becerilerini geliştirdiği, problem çözme becerisini artırdığı, zamanı değerlendirmek için iyi bir etkinlik olduğu ve zamanı etkili kullanma becerisini artırdığı üzerinde durulur.</p> <p>[!] Öğretmen videoları doğrudan öğrencilere gösterebildiği gibi isterse kendi aktarımı ile öğrencilerine sunabilir.</p>

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
2. SATRAÇ TAHTASINI TANIYALIM	<p>Satranç tahtasını tanıyalım</p> <ul style="list-style-type: none"> Satranç tahtasının siyah ve beyaz karelerden oluştuğunu fark eder. Satranç tahtasını iki oyuncu arasına doğru yerleştirir. Satranç tahtasında yer alan dikey, yatay ve çaprazları gösterir. 	<p> Satranç tahtası ile tanışıyorum. Satranç tahtasını tanıtmak için “Sihirli Tahta” masalı anlatılır. Satranç tahtası gösterilir. Tahtanın özellikleri ile ilgili tartışma başlatılır.</p> <p> Satranç tahtasının özelliklerini öğrenelim. İlgili video ve “animasyon” gösterildikten sonra aşağıdaki sorulara cevap aranır.</p> <ul style="list-style-type: none"> Satranç tahtası neye benziyor? Bu tahtanın özellikleri ne? Bu tahta iki oyuncu arasına nasıl yerleştirilir? <p> Satranç tahtasını yerleştirme oyunu Satranç tahtasının iki oyuncu arasında nasıl konacağı vurgulanır.</p> <p> Bahçeye satranç tahtası çizilir. Yatay, dikey ve çapraz kavramları anlatılır. Öğrenciler tahta üzerinde yatay, dikey ve çapraz yürütülür.</p> <p> Satranç tahtasını boyuyorum. Boyama kartlarında “satranç tahtası” boyanır.</p> <p> Kesme yapıştırma etkinliği</p> <p> Çapraz Sokaklar tahtasına kurbağa görsellerinin kesilip yapıştırılması . Dikey sokaklara ağaç görsellerinin kesilip yapıştırılması Yatay sokaklara uyuyan insanların görsellerinin kesilip yapıştırılması.</p>	<p>[!] Satranç tahtasının karelerden oluştuğunu fark etmeleri sağlanır. Satranç tahtasında bulunan karelerin çevrelerinde gördükleri şekillere benzeyip benzemediği üzerinde durulur. Karelerle ilgili ayrıntıya girilmez. (Kare adı veya merkez kare gibi)</p> <p>[!] Satranç tahtasının iki oyuncu arasına nasıl konacağı konusu üzerinde durulur.</p> <p>[!] Yatay ve dikey hatları gösterilir. Yatay ve dikey adlarından bahsedilmez.</p>

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
3. SATRANÇ TAŞLARINI TANIYALIM	<p>Satranç taşların tanıyalım</p> <ul style="list-style-type: none"> • Satranç taşlarının her birinin adını bilir. • Satranç taşlarını birbirinden ayırt eder. • Satranç taşlarının sembollerini ayırt eder. • Sembolü gösterilen bir taşı tahtada gösterir. • Satranç taşlarının siyah ve beyaz taşlardan oluştuğunu bilir. 	<p> Taşlarla Tanışyorum “Tanışma” isimli masal okunarak öğrencilerin konuya dikkati çekilir. Eğer olanak varsa Satranç “Taşlarını Tanıyalım” adlı animasyon gösterilir.</p> <p>Masalda adı geçen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • En küçük taşın hangisi olduğu • Hangi taşların başında taç olduğu • Hangi taşın adına benzediği • Hangi taşın uzaktan tanınabileceği • Kaç çeşit taş olduğu <p>gibi sorular tartışılarak cevabı bulunmaya çalışılır.</p> <p> Taşların sembollerini öğrenelim. “Taşların sembolleri” animasyonu gösterilir.</p> <p> Taşlarımızı boyuyoruz. ŞAH – VEZİR – KALE – FİL – AT - PİYON</p> <p> Boyama etkinliği: Her bir taşın önce resimleri daha sonra sembollerini öğrencilere verilir. Öğrencilerden resimleri boyaması istenir.</p> <p>Merhaba şarkısı söylenerek öğrenilen taşlar pekiştirilir.</p>	<p>[!] Şah ve vezirin birbiri ile karıştırılabileceği vurgulanır. Şah ve vezirin özellikleri üzerinde durulur.</p> <p>[!] Bilmecelerde taşların hareketleri ile olanlar ilgili konu anlatıldıktan sonra sorulmalıdır.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik [!] Uyarı ☐ Diğer derslerle ilişkilendirme

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
3. SATRANÇ TAŞLARINI TAIYALIM (DEVAM)		<p> Eşini Bulma Oyunu: Öğretmen 6 siyah ve beyaz taşı (şah, vezir, kale, at, fil, piyonu) öğrencilere dağıtır. Öğretmen satranç panosuna taşları yerleştirir. Daha sonra öğretmen sıra ile bir taşın adını söyler. Adı söylenen oyuncu tahtadan taşını alarak yerine oturur.</p> <p> Eşleştirme Oyunu Öğretmen hazırlamış olduğu taş resimlerini göstererek öğrencilerden tahtada bu taşı bulmalarını ister. Oyunun ikinci aşamasında öğretmen satranç panosu üzerinde gösterdiği bir taşı öğrenciler tahta üzerinde gösteriler.</p> <p> Bil Bakalım Hangi Taş Oyunu Öğretmen bir mukavvaya çocukların kollarını sokabileceği kadar delikler açarak çocukların kollarını geçirir. Mukavvanın önüne bir kap içerisinde koyulur. Mukavvanın arkasından dokunarak kaptaki taşlar tahmin edilmeye çalışılır.</p>	

 Sınıf-okul içi etkinlik Uyarı Diğer derslerle ilişkilendirme

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
4. TAŞLARIN HAREKETİ	<p>Satranç taşlarının hareketleri</p> <ul style="list-style-type: none"> Satranç taşlarının her birinin hareketini satranç tahtası üzerinde gösterir. Hamle kavramını açıklar. Satranç taşlarının hareketlerini karşılaştırır. 	<p> Nasıl Hareket Edeceğim? Masalı anlatılarak çocukların dikkati çekilir. Masalda adı geçen;</p> <ul style="list-style-type: none"> Taşların hareketine ne denir? Şah nasıl hareket eder? Vezir nasıl hareket eder? Kale nasıl hareket eder? Hangi taş diğer taşların üzerinden atlayabilir? Hangi taş çaprazlarda hareket eder? Hangi taş geri gidemez? <p>gibi sorular tartışılarak cevabı bulunmaya çalışılır.</p> <p>Öğretmen olanak varsa projeksiyondan taşların hareketlerini sırayla anlatır. Gerekli açıklamaları yapar. Daha sonra pano üzerinde taşların hareketlerini gösterir.</p> <p> Taşların hareketleri ile ilgili animasyonlar gösterilir. KALE – FİL – VEZİR – AT – ŞAH - PİYON</p> <p> Taşların hareketleri ile ilgili videolar gösterilir. KALE – FİL – VEZİR – AT – ŞAH - PİYON</p>	<p>[!] Taşların hareketleri sırasıyla kale, fil, vezir, at, şah ve piyon olmak üzere anlatılır.</p> <p>[!] At dışında diğer taşların kendi ve rakip taşların üzerinden atlayamayacağı vurgulanır.</p> <p>[!] Animasyonlar gösterilirken öğretmen taşların hareketleri ile ilgili gerekli açıklamalarda bulunur.</p> <p>[!] Rok ve geçerken alma kuralına yer verilmez.</p> <p>☐ Satranç taşlarının hareket edebileceği kare sayısı verilirken matematik dersi sayılar öğrenme alanı kazanımlarıyla bağ kurulur.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik [!] Uyarı Diğer derslerle ilişkilendirme

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
4. TAŞLARIN HAREKETİ (DEVAM)		<p> Taşların hareket yollarını boyyalım. Öğretmen her bir taşın hareket yollarını boyyalım ile ilgili videoları izlettirir. KALE – FİL – VEZİR – AT – ŞAH - PİYON</p> <p> Tahtada yürüelim: Okulun bahçesinde tebeşir, boya vb. ile çizilmiş satranç tahtası üzerinde öğrenciler bir taşı temsil eder. Öğrencilerin sırayla, taşların hareketlerini taklit etmeleri sağlanır.</p> <p>Bilmeceler: Öğretmen taşların daha iyi tanınması daha iyi bilinmesi amacıyla bilmeceler söyler. Öğrenciler bilmecenin cevabı hangi taş ise o taşı ellerine alıp, sesli olarak cevap erirler.</p> <p>KALE</p>	

 Sınıf-okul içi etkinlik Uyarı Diğer derslerle ilişkilendirme

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
5. TAŞLARIN GÜCÜ	<p>Taşların gücü</p> <ul style="list-style-type: none"> •Taşlar arasında güç sıralaması yapar. •Şahın en değerli taş olduğunu açıklar. •Taşlar arasındaki güç farkını belirtir. •Taşların gücü ile hareket kabiliyeti arasında ilişki kurar. 	<p> Hangimiz Daha Güçlü</p> <p>Masalı anlatılarak çocukların dikkati çekilir. Öğrencilere hangi taşın güçlü, hangisinin güçsüz olduğu sorularak bir gurup tartışması yapılır.</p> <p> Güç Sıralaması Oyunu: Öğretmen elindeki taşları ya da resimlerini sırayla gösterir. Öğrenciler gösterilen taşın gücüne göre kaç puan ediyorsa o kadar puan verirler. Örneğin; öğretmen fili gösterdiğinde, öğrenciler filin karşılığı olan üç rakamını filin yanına koyarlar. (parmakları ile gösterirler.) vezir için dokuz rakamının vezirin yanına yerleştirirler. Şahta ise gücünün sonsuz olduğunu belirtmek için kollarını iki yana genişçe açarlar.</p> <p> Gücümüz kaç puan</p> <p>Öğrencilerin her biri bir taşı temsil ederler. Öğrenciler sırayla kendilerini tanıtarak gücünü kaç puan olduğunu açıklar.</p>	<p>[!] Taşların gücü ile hareket kabiliyeti arasında ilişki kurulurken şahın hareket kabiliyetinin az, ancak satranç oyunundaki rolünden dolayı gücünün sınırsız olduğu fark ettirilir.</p> <p>☐ Satranç taşlarının gücü sayılarla ifade edilirken matematik dersi sayılar öğrenme alanı kazanımlarıyla bağ kurulur.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik [!] Uyarı ☐ Diğer derslerle ilişkilendirme

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
6. TAŞLARIN DİZİLİŞİ	<p>Taşların Dizilişi</p> <ul style="list-style-type: none"> Satranç taşlarını, satranç tahtasında doğru olarak yerleştirir. Satranç oyununa başlarken taşların konumunu tahtada gösterir. <p>Öğrencilerin hayal güçlerini , yaratıcılıklarını geliştirirken ince motor becerilerini de geliştirmiş oluruz. Aynı zamanda aile katılımı için de keyifli bir etkinlik olmuş olur.</p>	<p> Takım Dizilişi</p> <p>Masalı anlatılarak çocukların dikkati çekilir. Masalda geçen</p> <ul style="list-style-type: none"> Köşelerde hangi taş bulunur? Kalelerin yanında hangi taş bulunur? Atların yanında hangi taşlar bulunur? Beyaz vezir hangi renkli karede bulunur? <p>Gibi sorularla bir grup tartışması yapılır. “Taşların dizilmesi ” ile ilgili animasyon gösterilir.</p> <p> Taş dizme oyunu: Çocuklar satranç takımının karşılıklı olarak otururlar. Öğretmenin başla komutu ile taşları tahta üzerine yerleştirmeye başlarlar. Bitiren öğrenci elini kaldırır. En hızlı ve doğru olarak taşları dizen öğrenci ödüllendirilir.</p> <p> Taş dizme oyunu: “Oyun kartlarından ” kesilen taşlar satranç tahtasına yerleştirilir. En hızlı ve doğru olarak taşları dizen öğrenci ödüllendirilir.</p> <p> Satranç şarkısı dinletilir.</p> <p>Öğrencilerden bir satranç takımı tasarlanması istenir. Kartondan , mukavvadan , strafordan vb tahta yapılır. Sonra öğrenci nasıl yapmak istiyorsa gazoz kapağı, eva kartonu , şeker hamuru, lego blokları , atık materyal , mum vb. hazırlayarak o satrançla o satranç takımını kullanması sağlanır. Çok farklılık olsun istenmiyorsa da aynı etkinlik seramik hamurundan da yapılabilir.</p>	<p>[!] Vezir ile Şahın yerlerinin doğru yerleştirilmesine özen gösterilir.</p> <p>[!] Her iki takımın vezir ve şahlarının karşılıklı olarak aynı dikeyde olması gerektiği vurgulanır.</p>

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
7. TAŞ İSTEME VE TAŞ ALMA	<p>Taş isteme ve taş alma</p> <ul style="list-style-type: none"> Her bir taşın taş almak amacıyla nasıl oynaması gerektiğini açıklar. Her bir taşın nasıl taş aldığını gösterir. Taş alma ile ilgili centilmenlik kurallarına uyar. 	<p> Taşını İstiyorum Sınıf içinde veya dışında yere çizilerek hazırlanan satranç tahtasında bir oyuncu siyah bir taş olur. Beyaz taş rolünü oynayan öğrenciler sıra ile bu taşı isterler. Daha sonra farklı bir karede diğer bir öğrenci başka bir taş rolünü oynar. Beyaz taş rolünü oynayan öğrenciler sıra ile bu taşı isterler. Konunun daha iyi anlaşılması için oyun renk değişimi ile devam eder.</p> <p> Taş alma ile ilgili animasyonlar gösterilir. KALE – FİL – VEZİR – AT – PİYON – ŞAH</p> <p>Bilmeceler: Öğretmen taşların daha iyi tanınması ve hareketlerinin daha iyi bilinmesi amacıyla bilmeceler söyler. Öğrenciler bilmecenin cevabı hangi taş ise o taşı ellerine alıp, sesli olarak cevap erirler.</p>	<p>[!] Taş alırken centilmenlik kurallarına uyması gerektiği vurgulanır.</p> <p>[!] Şahların yan yana duramayacağı ve şahların birbirlerini alamayacağı vurgulanır.</p> <p>[!] Taş alırken taşlara sert vurulmaması, rakibin taşının atılmaması, rakibi rencide edici davranışlarda bulunulmaması gerektiği vurgulanır.</p>
	<p>Serbest oyunlar</p> <ul style="list-style-type: none"> Oyunlarında öğrendiklerini kullanır. 	<p> Oyun Oynuyoruz Oyundan önce oyuncuların birbirlerini tebrik ederek, beyazların oyuna başlayarak oyun kurallarına uygun olarak oynamaları sağlanır.</p>	<p>[!] Oyuncuların tahtayı doğru koydukları, taşları doğru yerleştirmeleri üzerinde durulur.</p> <p>[!] Oyuna başlamadan el sıkışılacağı, oyuna beyazların başlayacağı, dokunulan taşın oynanmış sayılacağı, oyundan sonra da el sıkışılacağı gibi centilmenlik kuralları vurgulanır.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik [!] Uyarı Diğer derslerle ilişkilendirme

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
8. ŞAH ÇEKME	<p>Şah çekme</p> <ul style="list-style-type: none"> Bir örnek durumda şah çekme konumunu fark eder. Şah çekme konumunu satranç tahtasında gösterir. Şah çekilmesi durumunda neler yapılması gerektiğini tahtada gösterir. 	<p>♣ Şahını İstiyorum Sınıf içinde veya dışında yere çizilerek hazırlanan satranç tahtasında bir oyuncu siyah şah olur. Beyaz taş rolünü oynayan öğrenciler sıra ile şah çekerler. Önce beyaz vezir olan öğrenci nasıl şah çektiğini tahta üzerinde gösterir. Daha sonra kale, fil at ve piyonunda şah çekmesi sağlanır.</p> <p>♣ Nasıl mat yapacağım İlgili video gösterilir. Öğretmen gerekli açıklamaları yapar. Şah çekme durumunda neler yapılacağı konusu üzerinde durulur.</p>	<p>[!] Öğrencilerin şah çekme durumunu gösteri panosunda veya satranç tahtasında örnek diyagramlar verilerek fark etmeleri sağlanır.</p> <p>[!] Tehdit altında bulunan şahın neler yapabileceği vurgulanır.</p>
	<p>Serbest oyunlar</p> <ul style="list-style-type: none"> Oyunlarında öğrendiklerini kullanır. 	<p>♣ Oyun Oynuyoruz Oyundan önce oyuncuların birbirlerini tebrik ederek, beyazların oyuna başlayarak oyun kurallarına uygun olarak oynamaları sağlanır.</p>	<p>[!] Oyuncuların tahtayı doğru koydukları, taşları doğru yerleştirmeleri üzerinde durulur.</p> <p>[!] Oyuna başlamadan el sıkışılacağı, oyuna beyazların başlayacağı, dokunulan taşın oynanmış sayılacağı, oyundan sonra da el sıkışılacağı gibi centilmenlik kuralları vurgulanır.</p>

♣ Sınıf-okul içi etkinlik [!] Uyarı ☐ Diğer derslerle ilişkilendirme

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
9. ŞAH VE MAT	Mat <ul style="list-style-type: none"> Basit mat konumlarını açıklar. Verilen konumlarda bir hamlelik matları fark eder. Bir hamlelik mat yapar. 	 Oyunu kim kazanacak İlgili masal anlatılır. Öğretmen gerekli açıklamaları yapar. Mat yapıyoruz. Satranç panosuna veya satranç tahtasına bir hamlelik basit mat konumları oluşturulur. Hangi hamlenin yapılması gerektiği tartışılır.	<p>[!] Öğrencilerin matla ilgisi; rakip şahın köşeye sıkıştırılması, şah hareket edebileceği alanın bırakılmaması sonucuna ulaşmaları sağlanır.</p> <p>☐ Diğer sporlardan mat olayına benzer örnekler verilir. Örneğin; güreşte tuş olayıyla bağlantı kurulabilir.</p> <p>[!] Basit matlar içerisinde yer alan şablon matlardan olan Vezir matı, Koridor matı, Arap matı, Anestezi matı, Kale matı sırayla verilir. Matların isimleri vurgulanır.</p>
	Serbest oyunlar <ul style="list-style-type: none"> Oyunlarında öğrendiklerini kullanır. 	 Oyun Oynuyoruz Oyundan önce oyuncuların birbirlerini tebrik ederek, beyazların oyuna başlayarak oyun kurallarına uygun olarak oynamaları sağlanır.	<p>[!] Oyuna başlamadan el sıkışılacağı, oyuna beyazların başlayacağı, dokunulan taşın oynanmış sayılacağı, oyundan sonra da el sıkışılacağı gibi centilmenlik kuralları vurgulanır.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik [!] Uyarı ☐ Diğer derslerle ilişkilendirme

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
10. TEMBEL ÖĞRENCİ MATI	Tembel öğrenci matı <ul style="list-style-type: none"> Tembel öğrenci matı matını tahtada gösterir. Beyaz oyuncunun nerede hata yaptığını açıklar. 	 Dikkat mat olmayalım. “Tembel öğrenci matı ” ile ilgili animasyon gösterilir. Öğretmen gerekli açıklamaları yapar. <ul style="list-style-type: none"> Siyah hangi taş ile mat yaptı? Beyazın hatalı hamlesi hangisiydi? Bu piyonu (g piyonunu) oynamanın sakıncası neydi? gibi soruların cevapları aranır. Kendi başına hareket etmenin sakıncaları ile ilgili grup tartışması başlatılır.	[!] Satrançta bütün taşların uyum içinde hareket etmesinin önemi vurgulanır.
	Serbest oyunlar <ul style="list-style-type: none"> Oyunlarında öğrendiklerini kullanır. 	 Oyun Oynuyoruz Oyundan önce oyuncuların birbirlerini tebrik ederek, beyazların oyuna başlayarak oyun kurallarına uygun olarak oynamaları sağlanır.	[!] Oyuna başlamadan el sıkışılacağı, oyuna beyazların başlayacağı, dokunulan taşın oynanmış sayılacağı, oyundan sonra da el sıkışılacağı gibi centilmenlik kuralları vurgulanır.

 Sınıf-okul içi etkinlik [!] Uyarı Diğer derslerle ilişkilendirme

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
11. ÇOBAN MATI	Çoban matı <ul style="list-style-type: none">Çoban matını tahtada gösterir.Beyaz oyuncunun nerede hata yaptığını açıklar.	 Mat yapıyoruz. “Çoban Matı” ile ilgili animasyon gösterilir. Çoban matı ile ilgili masal anlatılır. Öğretmen gerekli açıklamaları yapar. <ul style="list-style-type: none">Beyaz hangi taş ile mat yaptı?Beyaz veziri hangi taş korudu?Siyah mat olmamak için hangi hamleleri yapabilir di? gibi soruların cevapları aranır.	[!] Satrançta bütün taşların uyum içinde hareket etmesinin önemi vurgulanır.

 Sınıf-okul içi etkinlik [!] Uyarı Diğer derslerle ilişkilendirme

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
12. MERDİVEN MATI	Merdiven matı <ul style="list-style-type: none">Merdiven matını tahtada gösterir.	Merdivende mat Bir öğrenci siyah şah, iki öğrencide beyaz kale olur. 8-10 basamaklı bir merdivenin 3. basamağına siyah şah 1. ve 2. basamaklarına ise iki beyaz kale konur. 1. sıradaki kale 3. sıraya gelerek şahı tehdit eder. Şah 4. sıraya gelmek zorunda kalır. Sırayla kaleler şah çeker. Son basamağa gelince artık şahın gidebileceği kare kalmamıştır. Şah mat olmuştur.	[!] Satrançta bütün taşların uyum içinde hareket etmesinin önemi vurgulanır.

 Sınıf-okul içi etkinlik Uyarı Diğer derslerle ilişkilendirme

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
13. KORİDOR MATI	Koridor Matı <ul style="list-style-type: none">Koridor matı tahtada gösterilir	 Koridor matı <p>Sınıf bir satranç tahtası olarak hayal ettirilir ve bir köşe seçilir. 5 öğrenciden katılım istenir üç öğrenci beyaz piyonu bir öğrenci beyaz şahı ve bir öğrenci de siyah kale veya veziri temsil eder. Beyaz şah üç piyonun arkasında köşeye yakın bir konumda beklerken kaleden sınıfın öbür ucundan düz bir şekilde ilerleyerek şahı tehdit etmesi istenir.</p> <p>Öğrencilere ebelemece oynarken dar bir koridora doğru mu kaçarsınız yoksa geniş bir alana doğru mu diye sorularak pekiştirilir.</p>	[!] Satrançta taşın güvenliğini sağlamak için ona hareket imkanı sağlamak gereklidir.

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
14. BERABERLİKLER	<ul style="list-style-type: none">	<p>Öğrencilere sorulur: BJK-GS maç yapsa kim kazanır? Cevaplardan beraberlik cevabı beklenir. Sonra satrançta da beraberliklerin olabileceğinden bahsedilir.</p> <p>Yetersiz Güç: Sınıf içinde iki şah rolündeki öğrencinin birbirini takip etmesi istenir. Sonra bu durumun uzun yıllar sürebileceğinden çünkü şahların birbirine üstünlük sağlayamayacağından bahsedilir. Yardımcı olarak oyuna bir at veya fil eklenir taraflardan birine ama yine bu oyunun ömür boyu sürse de bitmeyeceği açıklanır.</p> <p>Hamle tekrarında öğretmen</p>	<p>[!] Satrançta taşın güvenliğini sağlamak için ona hareket imkanı sağlamak gereklidir.</p>

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
15.ROK KURALI	<p>Rok Kuralı</p> <ul style="list-style-type: none"> Rok kuralı tahtada gösterilir. 	<p> Rok Kuralı</p> <p>Bir öğrenci siyah şah, iki öğrencide siyah kale olur.</p> <p>Yere çizilmiş bir satranç tahtasıyla veya elektrik bantlarıyla 8 karelik yatay bir tahta oluşturulur.Şah rolündeki öğrenciyle, kale rolündeki öğrenciler arasındaki yakınlık- uzaklık farkı öğrencilere sorulur. Kısa rok - Uzun Rok kavramı benimsenir.</p> <p>Rok hareketine geçmeden önce rokun neden yapılması gerektiği ve faydaları konuşulur. (Şahı güvenli bir alana taşımak , kaleyi merkeze getirmek vb)</p> <p>Öğrencilere rokun özel bir hamle olduğunu benimsatabilmek için şu sorular sorulur:</p> <ul style="list-style-type: none"> Şah 2 kare hareket edebilir mi ? Hamle sırası size geldiğinde 2 taşı hareket ettirebilir misiniz? Kale taşların üzerinden atlayabilir mi ? <p>Rok hamlesinin bir şah hareketi olduğu anlatılır. Hamleye önce şahtan başlanması gerekliliği anlatılır. Tek elle yapılması zorunluluğu anlatılır. Kaleden başlarsa bunun kalenin normal hareketi olduğundan bahsedilir.</p> <p>Şah ve kale olarak seçilen öğrenciler hareket ettirilerek rok kuralı öğretilir.</p> <p>Öğrenci tahta üzerinde roku kurallı bir biçimde yapabilmeye başladıktan sonra rokun yapılamayacağı 5 kural öğretilir.</p> <p>“Kendini Güvende Hissetmeyen Kral “masalı anlatılır.</p>	<p>[!] Satrançta özel kuralların ve şah güvenliğini sağlamanın yöntemleri vurgulanır.</p>

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
16. TEMEL AÇILIŞ PRENSİPLERİ	<p>Temel Açılış Prensipleri</p> <ul style="list-style-type: none"> Satranç oynarken ilk hamlelerin doğru yapılmasının önemini kavramak. Doğru bir açılışın oyunun devamının daha kolay geçebileceğini kavramak. Açılışta merkezin hakimiyetinin önemini kavramak. Atlarla fillerin gelişiminin önemini kavramak. Oyun başlangıcında rok kuralı ile şahı güvene almanın önemini kavramak. 	<p> Doğru bir açılış yapıyorum</p> <p>Bir Türkiye Haritası gösterilerek Ankara'nın başkent olmasından bahsedilir. Ankara'nın ülkenin ortasında olmasının başkent seçilmesinde etkili olmasından bahsedilir. Merkezin önemi hatırlatıldıktan sonra deneme yanılma yoluyla ilk oynanabilecek taşlardan hangilerinin merkezin kontrolünde etkisi olup olmadığı öğrencilere sorulur. Piyonlar için Kalenin önündeki piyondan başlayarak oynanır ve merkez hakimiyeti soruları öğrencilere sorulur. Daha sonra atların kenara doğru mu oynamak, yoksa merkeze doğru mu oynamak daha yararlı diye sorular sorarak mantığın anlanması sağlanır.</p>	<p>[!] Açılışta hangi piyonun kullanılması gerektiği vurgulanır.</p> <p>[!] Açılışta atların merkeze doğru oynanması gerektiği vurgulanır.</p> <p>[!] Oyuna girmesi gereken ve beklemesi gereken taşların önemi vurgulanır.</p> <p>[!] Oyun başında rok yapılmasının gerektiği vurgulanır.</p>
	<p>Serbest oyunlar</p> <ul style="list-style-type: none"> Oyunlarında öğrendiklerini kullanır. 	<p> Oyun Oynuyoruz</p> <p>Açılışta 5 havuza giden atlar 3 havuza giden atlar oyunu oynanır. Özgürlüğüne kavuşan fillerin fıstık tarlalarına koşması oyunu oynanır.</p>	

KONU	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
17. ÇATAL ŞİŞ VE AÇMAZ KAVRAMI		<p>♣ ÇATAL :</p> <p>Üç öğrenciden yardım istenir. Bu öğrencilerden ikisi beyaz şah ve beyaz vezir olur. Üçüncü öğrenci de sırayla tüm taşlar olur. Sınıf içinde siyah taş olan öğrenci diğer iki taşı da tehdit edecek şekilde konumlandırılır. Mecburen şahı korumak için şah güvenli bir alana taşırken vezir rakibe bırakılmış olur. At dışında tehdit eden taşı koruması için dördüncü koruyucu bir taş da ihtiyaç duyulur.</p> <p>♣ ŞİŞ: Üç öğrenciden yardım istenir. Birisi siyah kale, vezir veya fil olur diğer iki öğrenci de beyazların taşları olur. Çaprazdan dikeyden ve yataydan konumlandırılarak öndeki değerli taşın kaçması ve arkada kalan daha az değerli taşın yenilmesi sağlanır.</p> <p>♣ AÇMAZ: Üç öğrenciden yardım istenir. Bir öğrenci siyah şah bir öğrenci beyaz at üçüncü öğrencide siyah kale olur. Sırasıyla şah önünde at atın önünde de rakip kale olur. Sınıftaki diğer öğrenciler sanki ata havuç vermek istiyormuş gibi elma vermek istiyormuş gibi atı oradan uzaklaştırmaya çalışırlar ama at; ben buradan ayrılamam benim şahı korumam gerekiyor diye cevap verir. Aynı durum fil ve fıstıkla da yapılabilir.</p>	
		<p>♣ Oyun Oynuyoruz</p> <p>Elmayla kandırılmaya çalışılan at oyunu.</p>	

DEĞERLENDİRME

Öğretmen her bir konuya ait kazanımlardan yola çıkarak gözlem sonuçlarını “Öğrenci Gözlem Formu” na aktarır. Bu şekilde öğrenciler arasında bir kıyaslama yapabileceği gibi verilmesi istenen bilgilerin ölçüde kazanıldığı hakkında da bilgi sahibi olur.

ÖĞRENCİ GÖZLEM FORMU							
Öğrenciler	Puanlama E : Evet H : Hayır	KAZANIMLAR					
		1. Satranç tahtasını iki oyuncu arasında doğru verleştirir.	2. Satranç tahtasında yatayları gösterir.	3. Satranç tahtasında dikeyleri gösterir.	4. Satranç tahtasında çaprazları gösterir.	5. Satranç taşlarının her birinin adını bilir.	6. Sembolü gösterilen bir taşı tahtada gösterir.
1							
2							
3							
4							
5							
6							

ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME FORMU

DEĞERLENDİRME KONULARI	1.DÖNEM	2. DÖNEM
1.Derse başlama isteği:		
2.Çalışma arzusu:		
3.Algılama düzeyi :		
4.Öğrendiklerini uygulama becerisi		
5.Genelleme :		
6.Bağ kurma :		
7.Doğru düşünme becerisi		
8.Düşünme hızı:		
9.Yaratıcı fikirler sunabilme :		
10.Kazanç yolunu bulma becerisi		
TOPLAM		

Her dönem sonunda öğretmen 10 ayrı konuda değerlendirme yapar. Sonuçlarını “**Öğrenci Değerlendirme formu**” na aktarır.

1-Derse başlama isteği: Satranç dersine başlarken istekli olmasıdır.

2-Çalışma arzusu: Çalışmanın tamamında isteklidir.

3-Algılama düzeyi : Yeni bilgileri kolay öğrenebilmesidir.

4.Öğrendiklerini uygulama becerisi: Öğrendikleri bilgileri tahtaya yansıtabilme becerisidir.

5-Genelleme : Sporcunun belli bir konudaki bilgilerini kullanarak daha fazla bilgiye ulaşmasıdır.

Örnek 1: Taş isteme konumlarında taşların yeri değiştirilince aynı başarıyla uygulayabilmesidir.

Örnek 2 : Bir kenarda öğrendiği vezir matını diğer kenarda yapabilmesidir.

Örnek.3 : Beyazlarla öğrendiği matı siyahlarla uygulayabilmesidir.

6-Bağ kurma : Teorik olarak öğrendiği konumlar ile tahtada mevcut konum arasında benzerlikleri doğru olarak değerlendirebilme beceridir.

Örnek 1 : Öğrendiği merdiven mat motifi ile tahtadaki uygun konumlar arasında benzerlik kurar, tahtada başarıyla uygular.

Örnek 2: Öğrendiği son sıra matı ile tahtadaki konum arasında bir benzerlik kurar, bunu tahtada başarıyla uygular.

7.Doğru düşünme becerisi: Konumu uygun düşünceler bulabilmesi

8.Düşünme hızı: Konuma uygun doğru fikirleri hızlı bir şekilde bulabilme becerisi

9.Yaratıcı fikirler sunabilme : Alışılmış düşünce kalıplarının dışına çıkıp, değişik görüşler ortaya koyabilmesidir.

10.Kazanç yolunu bulma becerisi: Kazancı sağlayan hamleleri bulabilme becerisi

Tüm bunların değerlendirilmesi öğrencinin satranca yeteneği konusunda değerli fikirler verir.

MASALLAR

KRAL VE ÇOCUKLARI

Ülkenin birinde kralın iki çocuğu varmış. Çocuklar artık bildikleri oyunları oynamak istemiyorlarmış. Babaları çocukların bu durumuyla ilgilenmesi için bilgini çağırtmış.

Kral, bilgine çocuklarının durumunu anlatmış. Bilgin, kraldan bir süre istemiş, sonra kralın huzurundan ayrılmış. Haftalar sonra yeniden kralın karşısına çıkan bilgin müjdeli haberi vermiş. “Kralım nihayet çocuklarınızı mutlu yapacak, çok hoşlanacakları bir oyun buldum” demiş.

Kral bu habere sevinmiş. “Bu oyunun adı ne?” diye sormuş.”

Bilgin: ‘Satranç’ diye cevap vermiş.

Kral: “Bu oyun nasıl oynanır?”

Bilgin, “Yüce kralım bu oyun satranç taşları ile satranç tahtası üzerinde oynanır. İki kişilik bir oyundur.” demiş.

Kral: “Peki çocuklarım bu oyunu sevecekler mi?” diye sormuş:”

Bilgin: “Hem de çok sevecekler” diye cevap vermiş.

Kral, “Peki bu oyunun çocuklarım için yararlı bir oyun mudur?” diye sormuş.

Bilgin: “Bu oyun çocuklar için hem çok eğlenceli hem de çok yararlıdır.

Kral: “Çocuklarım bunu kolay öğrenecekler mi?” diye sormuş.

Bilgin: “Merak etmeyin. Çok kısa bir zaman içinde, hem de çok kolay öğrenecekler” demiş.

Kral artık mutluymuş.

TANIŞMA

Satranç taşları çok heyecanlıydılar. Çünkü o gün birbirleri ile tanışacaklardı. Sabahleyin erkenden kalktılar. En güzel elbiselerini giydiler. Tanışmak için satranç tahtasının yolunu tuttular.

Hep birlikte satranç tahtasının ortasına geldiler.

Aralarından en yaşlı olan şah:

- “Benim adım şah. Beni başımdaki taçtan tanıyabilirsiniz’ demiş. Aynı zamanda biraz da şişmanım diye ilave etmiş.

Sonra ortaya vezir çıkmış, önce herkesi selamlamış.

-“Benim adım vezir”. Benim de başımda taç var. Ama benim tacım şahın tacından farklı. Bu nedenle bizi birbirimize karıştırmazsınız demiş.

Sonra tanışma sırası kaleye gelmiş. Kale herkesi selamladıktan sonra:

- “Benim adım kale. Beni çok uzaklardan bile tanıyabilirsiniz” demiş.

Sonra tahtanın ortasına at gelmiş.

-“En kolay beni tanıyacaksınız. Çünkü, ben adım gibi ata çok benzerim” demiş. Hepinizle tanıştığım memnun oldum ’diyerek yerine dönmüş. Tanışma sırası file gelmiş. Fil herkese merhaba dedikten sonra:

-Ben bir file benzemesem de benim adım fil demiş. Beni bir defa tanırsanız bir daha unutmazsınız, demiş.

En son tanışma sırası piyona gelmiş. Piyon:

-“Beni çok kolay tanıyacaksınız. Çünkü aranızda en küçük olan benim” demiş.

Satranç taşları birbirleri ile tanışmaktan çok mutlu olmuşlar.

SİHİRLİ TAHTA

“Çok eski zamanlarda Kale, At, Fil, Vezir, Şah ve Piyon adında birbirleri ile çok iyi anlaşılan çocuklar varmış. Bunlar hep birlikte oynamayı çok severmiş. Ancak hep birlikte oynayabilecekleri bir oyun alanı yokmuş. Uygun bir yeri bulmak için günlerce düşünmüşler. Fakat bir türlü çözüm bulamamışlar.”

Bir gün bu iyi arkadaşların oturduğu mahalleye çok maharetli bir usta gelmiş. Hep birlikte bu ustaya gidip kendileri için bir oyun alanı yapmasını istemişler. Maharetli usta nasıl bir şey yapması için her birini tek tek dinlemiş ve üç gün sonra gelmelerini istemiş. Maharetli usta uzun uzun düşünmüş ve onlara büyükçe bir tahtadan bir oyun alanı yapmış. Önce büyük bir tahtayı enine 8 eşit parçaya. Daha sonra boylamasına 8 eşit parçaya bölmüş. Böylelikle küçük küçük kareler ortaya çıkmış. Daha sonra bu karelerinin birbirine karışmasını önlemek için birini beyaza boyadıysa, diğerini siyaha boyamış. Tahtadaki kareler bir siyah, bir beyaz boyanınca çok güzel görünmüş. Üç gün sonra Kale, At, Fil, Vezir, Şah ve Piyonlar maharetli ustanın yanına gelmişler. Usta beyaz ve siyah karelere bölünmüş tahtayı gösterince çok mutlu olmuşlar. Tahtalarını alıp sevinçle uzaklaşırlarken maharetli usta arkalarından “Aman ha tahtayı oynarken doğru yerleştirin” diye seslenmiş. Oyun alanlarına kavuşan çocuklar mutluluk içinde oyunlarını oynamışlar.

TAKIM KURALIM

Satranç taşları bir gün bir araya gelerek bir takım kurmaya karar vermişler. Ancak bir takımda kaç kişi olacağı konusunda bir türlü karar verememişler. Bunu en iyi kim bilir diye düşünmüşler. Sonunda her şeyi bilen, bilgine gitmeye karar vermişler.

Bilgin onları karşısına almış, “Beni iyi dinleyin. Bir satranç takımında 32 oyuncu vardır. Bu oyunculardan 16 tanesi beyaz, 16 tanesi siyahtır. Her iki tarafta da sekizer tane piyon vardır.” demiş. At dayanamayıp, hemen sormuş “Bir takımdaki atların sayısı kaç tanedir?”

Bilgin: “Bir takımda iki tane at, iki tane fil ve iki tane de kale vardır. Vezir ve şah ise sadece bir tanedir” demiş. Böylece bir satranç takımında kaç oyuncu olduğunu öğrenen taşlar oradan ayrılırken, bilgin “Sizin takımın rengi ne?” diye sormuş. Satranç taşları birbirlerine bakmışlar. Çünkü bu konuda henüz bir karar vermemişler.

Satranç taşları bir takım kurma heyecanı ile satranç tahtasına koşmuşlar. Bu arada şah söz alarak: “En güçlü taş benim. Çünkü, vezir kaybedilirse oyun devam eder. Ama şah kaybedilirse oyun biter.” demiş. Bu tartışmaların bitmeyeceğini anlayan Bilgin tartışmaya öğrencileri de davet etmiş.

TAKIM DİZİLİŞİ

Satranç taşları için önemli bir günmüş. Çünkü aşağıdaki mahallenin takımı ile maç yapacaklarmış. Sabahleyin erkenden kalkmışlar. Ellerini yüzlerini yıkamışlar. Beyaz formalarını giymişler.

Önce kendi aralarında plan yapıp, sonra maça gideceklermiş. Maç saatinden çok önce satranç tahtasında buluşmuşlar. Takım kaptanı şah ortaya çıkıp: Arkadaşlar sahadaki dizilişimiz çok önemli, bu nedenle herkes maça başlarken nerede duracağını çok iyi bilmeli demiş.

Biraz durakladıktan sonra: Ben hepinize nerede duracağınızı söyleyeceğim. Sonra kalelere dönerek:

- Sizler tahtanın birer köşesinde duracaksınız. Kaleler hızlı adımlarla göreve doğru koşmuşlar.

Şah atlara dönerek:

- Sizler de kalelerin yanında duracaksınız.

Atlar görev yerlerine doğru koşturmuşlar.

Filler görev yerlerini bekliyorlarmış. Şah onlara:

- ‘Biriniz bir atın yanında, diğeriniz de diğer atın yanında olacaksınız, sakın unutmayın’ diye de tenbih etmiş.

Filler de görev yerlerine doğru giderlerken şah, vezire dönüp:

- ‘Bu sırada sadece iki kare boş yer var. Birinde sen dur, diğerinde ben durayım’ demiş.

Vezir:

-Olur. Ancak hangi karede ben, hangi karede sen duracaksın? demiş.

Şah:

-‘Evet haklısın. Unutmamak için sen kendi rengindeki karede durursun’ demiş.

Şah en son sekiz adet piyonu karşısına almış. ‘Sizler de bizim önümüzdeki sırada duracaksınız. Görev yerlerinize marş marş’ demiş. Piyonlar uygun adımlarla görev yerlerine gitmişler. Hep birlikte maçın başlama anını beklemeye başlamışlar.

NASIL HAREKET EDECEĞİM?

Satranç tahtasının üzerine çıkan taşlar ne yapacaklarını şaşırılmışlar. Nasıl hareket edeceklerini bilememişler. Hepsi birden hareket edince birbirlerine çarpmışlar. Bu duruma bir çare bulması için hep birlikte bir bilgene gitmişler. Satranç taşları, bilgene,

“Biz tahtanın üzerinde nasıl hareket edeceğimizi bilmiyoruz. Oynarken birbirimize çarpıyoruz.” diye yakınmışlar.

Taşların şikayetlerini dinleyen bilgin,

“Siz altı iyi arkadaşınız. Ancak satranç tahtası üzerinde hepiniz istediğiniz şekilde hareket ederseniz karışıklık olur. Oyunu kargaşaya neden olmadan oynayabilmek için nasıl hareket edeceğinizi bilmeniz gerekiyor. Gelin bakalım şöyle etrafıma. Size ayrı ayrı nasıl hareket edeceğinizi göstereceğim. Unutmadan şunu da söyleyeyim: Yaptığınız her harekete **hamle** denir.” demiş

Bilgin, önce şahı almış karşısına ve demiş ki:

“Sen oyunun en önemli, en değerli taşısın. Ama yavaş hareket edebilirsin. Zaten diğer taşlar seni koruyacaklar ve daha fazla harekete ihtiyacın kalmayacak. O yüzden tahta üzerinde bir adım sağa, sola, ileri, geri hareket edebilirsin.” demiş. Nasıl hareket edeceğini öğrenen koca şah gitmiş yerine oturmuş.

Öğretmen öğrencilere dönerek: Bilin bakalım beyaz şah nereye, siyah şah nereye oturmuş? sorusunu sorar.

Daha sonra veziri almış karşısına. Oyunun ikinci önemli taşı olan vezire,

“Sen oyunun en hızlı taşısın. Bu nedenle istediğin yönde, istediğin kadar ilerleyebilirsin” diyerek veziri de göndermiş yerine.

Sıra gelmiş kaleye,

“Sen de önemlisin bu oyun için. İleriye, geriye, sağa ve sola istediğin kadar ilerleyebilirsin. Ama çapraz ilerleyemezsin unutma” demiş kaleye.

Fil bekliyormuş sırada. Bilgin, tonton fili de çağırması yanına.

“Çapraz hareket edebilen taşlardan birisin. Her yöne çapraz istediğin kadar ilerleyebilirsin. Aaaa! Sen kale gibi düz ilerleyemezsin. Sakın unutma demiş.

At sabırsızlıkla bekliyormuş sırada. Onun sabırsızlandığını gören bilgin hemen çağırması.

“Söyle bakalım. Sana ilginç bir hareket versem kabul eder misin? demiş.

İlginç yaşamayı seven atın hoşuna gitmiş bu durum.

Bilgin ata, “Öyleyse, iyi dinle beni söylüyorum hareketini. demiş.

Sen ‘L’ harfi gibi gideceksin. Yani önce istediğin yönde iki kare, sonra da sağa ya da sola bir kare ilerleyebilirsin. Anlaştık mı? demiş.

At sevincinden çılgılık atacakmış nerdeyse.

“Duuur!” demiş Bilgin. “Nereye? Daha bitmedi. İstersen taşların üzerinden de atlayabilirsin.”

Atın sevincine diycek yokmuş. Sıçraya sıçraya yerine geçmiş, oturmuş.

Gelmiş sıra minik piyonlarımıza. Bilgin,

“Siz bütün taşların önünde duracaksınız. Sadece bir adım ilerleyeceksiniz. Hareketleriniz yavaş ama, sizin sayınız fazla” demiş. “Unutmayın, yanlara, geriye ve çaprazlara gitmek yok.”

Peki piyonlar için de özel bir durum var mıdır acaba, atlarda olduğu gibi?

Herkes halinden memnun yerleşmişler tahta üzerindeki yerlerine. Beklemeye başlamışlar oyunun başlamasını..

HANGİMİZ DAHA GÜÇLÜ

Satranç taşları bir gün kendi aralarında hangimiz daha güçlü diye tartışmışlar. Her bir taş “Ben daha güçlüyüm. En kuvvetli taş benim” diyormuş. Sonunda bu sorunu çözmek için bir satranç bilginine gitmeye karar vermişler.

Satranç bilgini önce onları dikkatle dinlemiş. Sonra; “Hepinizin önemli görevleri var. Her biriniz farklı özelliklere sahipsiniz. Ancak, hepinizin gücü aynı değil” demiş.

Bu sözler en çok veziri memnun etmiş. Çünkü vezir en güçlü taşın kendisi olduğunu düşünüyormuş.

Bu arada at aceleyle, “En güçlü taş kim, çok merak ediyorum? Ben miyim yoksa?” diye sormuş.

Satranç bilgini: “Gülerek, neden en güçlü taş olduğunu düşünüyorsun” demiş.

At, “Çünkü, sadece ben diğer taşların üzerinden atlayabilirim demiş.

Öğrencilere hangi taşın güçlü, hangisinin güçsüz olduğu sorularak ilgili etkinliğe devam edilir.

Güç Sıralaması Oyunu: Öğretmen elindeki taşları ya da resimlerini sırayla gösterir. Öğrenciler gösterilen taşın gücüne göre kaç puan ediyorsa o kadar puan verirler. Örneğin; öğretmen fili gösterdiğinde, öğrenciler filin karşılığı olan üç rakamını filin yanına koyarlar. (parmakları ile gösterirler.) vezir için dokuz rakamının vezirin yanına yerleştirirler. Şahta ise gücünün sonsuz olduğunu belirtmek için kollarını iki yana genişçe açarlar.

ÇOBAN MATI (1)

Süt takımı ile Çikolata takımı o gün satranç maçı yapacaklarmış. Her iki takımda gerekli hazırlıkları yapmışlar. Sahadaki yerlerini almışlar. Ama Süt takımının çok sabırsız bir veziri varmış. Her şeyin bir an önce olmasını istemiş.

Hemencecik karşı takımın şahına saldırmayı aklından geçirmiş. Çabucak saldırmak için önündeki piyonun ilerlemesini istemiş.

Önce nereye saldırması gerektiği üzerine uzun uzun düşünmüş sonunda Her bir piyona tek tek bakmış, en sonunda şahın önündeki piyona saldırmaya karar vermiş. Ama o piyonu alırsa şahın kendisini alacağını biliyormuş. Bu nedenle kendisini korumak amacıyla bir arkadaşına daha ihtiyacı olacağını düşünmüş.

Bunun için en uygun olan taşın fil olduğuna karar vermiş. Ona ben şu kareye gideceğim sende daha sonra bu kareye gidersen diye filin gitmesi gereken kareyi göstermiş. Fil vezirin istediği kareye oynadıktan sonra hamle sırasının kendisine gelmesini beklemiş.

Hamle kendine gelince şahın önündeki piyonu almış.

Rakip şah hemen önündeki piyonun alındığını görünce çok şaşırılmış ama ne yazık ki yapacak hiçbir şey yokmuş.

Oyunu kaybeden şah yeterince tedbir almadığı için kendi kendine kızmış. Bir daha bu hataya düşmeyeceğim diye içinden geçirmiş.

64 KARE ADASI MASALI

TEKERLEME

Şah yerinde oturur
Vezir yanında onu korur
İki köşede kaleler
Gitmeyin üstlerine yenerler
Atlar geliyor atlar
Her taşın üzerinden atlarlar
Çapraz çapraz gider filler
Piyonlar mı, en önde duran minikler
Bir siyaha bir beyaza koşalım
İzin verirseniz masala başlayalım

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde çok çok uzak diyarların birinde sevimli bir ada varmış. Bu adanın üzerinde siyah ve beyaz renklerden oluşan tam 64 tane kocaman kare varmış. O yüzden buraya “64 Kare Adası” derlermiş. 64 Kare Adası’nda yaşayan iki ayrı ülke varmış. Beyaz Peynirler Ülkesi ve Siyah Zeytinler Ülkesi. Beyaz Peynirler Ülkesinde beyaz taşlar yaşarmış. Siyah Zeytinler Ülkesinde de siyah taşlar yaşarmış.

Beyaz Peynirler ile Siyah Zeytinler birbirlerini çok severlermiş ve birlikte çok iyi vakit geçirirlermiş. Ancak, Beyaz Peynirlerin kralı ile Siyah Zeytinlerin kralı sürekli bir yarış içerisindeymiş. Didişip dururlarmış. Beyaz Peynirlerin kralı, Siyah Zeytinlerin kralını hareketsiz bırakmaya çalışıyormuş. Siyah Zeytinlerin kralı da Beyaz Peynirlerin kralını hareketsiz bırakmaya çalışıyormuş. Tek başlarına bunu yapamayacaklarını anlayınca, ülkelerindeki diğer taşlardan yardım istemeye karar vermişler. Her iki ülkenin kralı da çağırmışlar taşlarını yanlarına, başlamışlar anlatmaya: “Benim adım ŞAH. Bu ülkenin kralıyım. Biraz şişman ve yaşıyım. Diğer ülkenin kralını hareketsiz bırakmak için sizlerin yardımına ihtiyacım var. Sizler bu yarışta beni koruyacaksınız. Haydi bakalım, gösterin marifetlerinizi.” Taşlar ne olduğunu anlayamamışlar, çok heyecanlanmışlar. Aralarında fısıfısı konuşmaya başlamışlar.

Krallar tam sinirlenmeye başlamışken, her iki ülkenin de önce VEZİRİ toplamış cesaretini, çıkmış ortaya: “Benim adım Vezir. Beni başımdaki taçtan tanıyabilirsiniz. Ancak benim tacım Şah’ımızın tacından farklı, o yüzden karıştırmazsınız. İleri, geri, sağa, sola ve çapraz hareket edebilirim. Şah’tan sonraki en önemli taş benim. Şah’ımızın hemen yanında durarak onu koruyacağım. Ama unutmayın hep beraber olursak ancak bu yarışta kazanabiliriz.” Vezirin ardından KALELER çıkmışlar ortaya. Beyaz Peynirler Ülkesinde de Siyah Zeytinler Ülkesinde de iki adet KALE varmış. Başlamışlar konuşmaya: “Bizler Kaleyiz. Kısa boylu ve şişman olduğumuza bakmayın, çok güçlüyüz. Birimiz bu köşeye, diğerimiz de öbür köşeye geçerek bu yarışa başlayacağız. İleri, geri, sağa, sola istediğimiz miktarda ilerleyebiliriz ve Şah’ımızı koruruz” Bu sırada ATLAR sabırsızlıkla bekliyorlarmış. Onların sabırsızlandığını gören her iki kral da çağırmışlar atları ortaya, anlatın bakalım demişler doya doya.

Her iki ülkede de yine iki adet at varmış. Atlar başlamışlar anlatmaya: “Bizler de kalelerin yanında dururuz. L harfine benzer şekilde ilerleriz. Yani önce istediğimiz yönde iki kare, sonra da sağa ya da sola bir kare. Duruuunn! Daha bitmedi! İstersek taşların üzerinden de atlayabiliriz. Ve bunu sadece biz yapabiliriz. Şah’ımızı korumada inanın çok yardımcı olacağız”. Her iki ülkenin kralı da atlardan bu sözleri duyunca çok sevinmişler. Sıra gelmiş FİLLERE. Önce bakmışlar iki yöne, sonra çıkmışlar onlar da ortaya, başlamışlar anlatmaya! “Biz de iki kişiyiz. Şah’ımızı koruyacak iki adet FİL’iz. Birimiz bir atın yanına diğerimiz de öbür atın yanına geçeriz. Düz gidemeyiz ancak çapraz her yöne ilerleriz. Şah’ımızı korumada biz de bu yarışın içindeyiz!” Tüm taşların çok hoşuna gitmiş

Fillerin konuşması, alkışlamışlar hep birlikte filleri. Şimdi sıra kimde mi? Tabii ki PİYONLAR ’da! Piyonlar da çıkmışlar ortaya, başlamışlar heyecanla anlatmaya: “Biz bütün taşların önünde dururuz. İlk hamlede iki adım sonra bir adım ilerleriz. Hareketlerimiz yavaş ama, sayımız fazla! Koruruz Şah’ımızı büyük bir heyecanla!” Her iki kral da ülkesindeki taşlara çok teşekkür etmiş. Tüm taşlar almışlar yerlerini ve böylece başlamış Siyah Zeytinler Ülkesi ile Beyaz Peynirler Ülkesinin mücadelesi.

ŞAH KENDİ RENGİNİ SEVMEZ

Kış mevsimiymiş her yer bembeyaz karlarla kaplıymış Beyaz şah yürüyüşe çıkmaya karar vermiş. Bembeyaz kıyafetlerini giymiş ve yürümeye başlamış. Ormanda yürürken koşan bir tavşan ayağına çarmış biraz sendelese de koşmasına devam etmiş. Şah bu duruma çok şaşırılmış. Özür bile dilemedi herhalde çok acelesi var diye düşünmüş. Yürüyüşe devam ederken bu sefer koşan bir köpek şaha çarpmış. Köpek şaşkın şaşkın etrafına bakmış ama o da koşmaya devam etmiş.

Şah bu sefer daha çok şaşırılmış bu ormanın hayvanları ne kadar kaba diye düşünmüş. Yürümeye devam etmiş sonra ileriden ona doğru gelen bir şemsiye fark etmiş. Gözlerine inanamamış. Şemsiye nasıl kendi kendine yürür diye düşünmüş ve daha dikkatli bakmış. Çok çok daha dikkatli bakınca şemsiyeyi tutanın beyaz vezir olduğunu fark etmiş. Sonra vezire demiş ki elinde şemsiye olmasa seni fark edemeyecektim.

Vezir gülmüş siz beni fark edemeseydiniz ben sizi hiç fark edemezdim çünkü beyaz karların içinde hiç belli olmuyorsunuz demiş. Sonra şah düşünmüş ve o da gülmeye başlamış. Demek ki tavşanla köpek beni bu yüzden görmedi bana çarptı. O günden sonra karar vermiş en azından oyun başlangıcında kendi rengimde durmayacağım ve herkes beni daha rahat görebilecek.

Bu durumu siyah şaha da anlatacağım demiş. Siyah şaha olan biteni anlatmış o anlatırken siyah şah sürekli gülüyormuş. Neden gülüyorsun diye sormuş o da ; bir gece yürüyüşe çıkmıştım aynı tavşanla köpek beni de karanlıkta fark edemediler çünkü kapkara giyinmiştim o yüzden oyuna başlarken ilk dizilişte ben de kendi rengimde durmak istemiyorum demiş.

ÇOBAN MATI (2)

Bir krallıkta satranç en sevilen oyunmuş. Krallıktaki herkes satranç oynamayı biliyor ve her fırsatta satranç oynuyorlarmış. Krallıkta herkes birbirini yenecek güçteymiş. Bu krallığın kralı gece gündüz satranç oynuyormuş. Krallıkla ilgili işlerle ilgilenmiyormuş. İnsanlar kralın bu halinden çok şikayetçiymiş. Çünkü kralın yerine getirmesi gereken sorumlulukları varmış. Krallığı yönetmesi ve halkının huzuru için çaba göstermesi gerekiyormuş. Bir de insanlar kraldan çekindikleri için onunla satranç oynadıklarında bilerek yeniliyorlarmış. Bilerek yenildiklerinden habersiz olan kral çok iyi satranç oynadığını sanarak kendisiyle gurur duyuyormuş. Kralla satranç oynamamak için kralı gören herkes saklanır hale gelmiş. Çünkü ne yaparlarsa yapsınlar kralla oynanan oyunlar çok uzun sürüyormuş.

Kraldan herkes kaçtığı için iki gün boyunca kimseyle satranç oynayamamış. Bu durum kralın hiç hoşuna gitmiyormuş. Kral sabah çok erken saatlerde kalkmış ve krallığın tam ortasına masayı kurmuş ve oyun oynayacak birileri nasıl olsa buradan geçer diye beklemeye başlamış. Ama sabah çok erken saatler olduğu için herkes uyuyormuş. Sonra kulağına sesler gelmeye başlamış. Bunlar koyunların melemeleriymiş. Kral çok sevinmiş koyunlar otlamaya çıkıyorsa çoban uyanmış çobanla oyun oynayabilirim diye düşünmüş. Çobanı görünce yanına çağırılmış ve satranç oynamak için oturtmuş.

Çoban oynayamam sevgili kralım beni affedin, koyunlarım çok aç onları otlatmaya götürmem lazım demiş. Kral çok kızmış ben senin kralınım koyunlar mı daha önemli ben mi demiş. Çoban da yalvarırcasına tabi ki siz önemlisiniz ama koyunlara yazık yemek yemeleri lazım. Bu benim sorumluluğum onların karnını doyurmam lazım dese de kral ikna olmamış ve zorla oturtmuş çobanı. Beni yenebilirsen gitmene izin vereceğim demiş kahkaha atarak. Çoban mecbur oyuna başlamış ve oyun çabuk bitsin diye bir plan yapmış ve kralı dört hamlede yenmiş. Kral şaşkın şaşkın satranç tahtasına bakarken çoban çoktaan koyunlarını alıp yola koyulmuş. Bu krala iyi bir ders olmuş.

Çoban bile sorumluluklarını yerine getirirken ne kadar dikkatli davranıyor ama ben sorumluluklarımı yerine getirmek yerine sürekli satranç oynuyorum demiş. O günden sonra kral hem sorumluluklarını yerine getirmiş hem de satranç oynamaya devam etmiş. İnsanlar bilerek yenilmeyi de bırakınca kral daha iyi oynamaya ve yeni taktikler geliştirmeye başlamış ve artık daha çok keyif almaya başlamış.

PIYON KİLİTLENMESİ (iki inatçı keçi)

Piyon kilitlenmesi konusu öğretilirken ilk önce iki inatçı keçi masalı anlatılır. Keçilerin inatlarından dolayı geri çekilmedikleri ve köprünün dar bir köprü olduğuna vurgu yapılır. Daha sonra iki öğrenci bir çizgi üzerinde keçi gibi sesler çıkartarak yürütülüp yüz yüze gelmeleri sağlanır. Sonra inatlaşarak birbirlerinden yol isterler. Ve masal canlandırılmış olur. Daha sonra farklı iki öğrenci çıkartılarak bu sefer keçi gibi değil de piyonun ilk hareketi olan iki kare ilerleme yaptırarak karşı karşıya gelmeleri sağlanır. Yine inatlaşma olur. “çekil önümden ben geçeceğim“ şeklinde. Daha sonra öğretmen araya girer ve diğer öğrencilere şu soruları sorar :

- Piyonlar birbirinin üzerinden atlayabilir mi ?
- Piyonlar yana doğru çekilip karşısındaki piyona yol verebilir mi ?
- Bu piyonlar birbirlerini yiyebilirler mi ?
- Bu piyonlar alttan tünel kazıp karşı tarafa geçebilirler mi? (güldürmek için)
- Ne olmuş bu piyonlar ? (kilitlenmiş cevabı beklenir)

Tahta üzerinde yönergeyle konunun pratiği yaptırılır.

ÖR) Beyazlar şahın önündeki piyonu iki adım ilerletsin , siyahlar şahın önündeki piyonu iki adım ilerletsin

MERDİVEN MATI

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde uzak diyarların birinde bir şah varmış. Bu şahın canı çok sıkılmış. Şah her türlü oyunu oynamış oynamış ama o gün hiç birini oynamak istemiyormuş. Düşünmüş düşünmüş hangi oyunu oynamak istediğini, “Buldu” demiş. Bugün yakalamaca oynayayım, ama kiminle oynayayım?

Eğer yakalamacayı vezirle oynasa, vezir çok hızlı koştuğu için ona hemen yetişirmiş, yakalanırmış. Vazgeçmiş.

Fillerle oynasa, fillerden bir tanesi yolunu kaybetse öteki fil onu ormanda arar durur, hiçbir zaman bulamazmış. Fillerden de vazgeçmiş.

Atlarla oynasa, atlar çabuk tuzak kuruyormuş, bizim şah nasıl geldiklerini anlayamadan hemen dıgıdık dıgıdık dik diye yakalanıverirmiş.

Düşünmüş düşünmüş küçük piyoncukla mı oynasam demiş. Küçük piyoncuk çok yavaş gittiği için şahı yakalayamazmış, şahın da canı sıkılmış.

Evet evet buldu demiş şah! Kaleyle oynayayım bu oyunu, kalenin ayakları kocaman olduğu için beni hemen yakalayamazlar, hem çapraz da gidemiyorlar. Tamam tamam, en iyisi kaleyle oynayayım demiş. Hem yakalanmam hem de diğerleri gibi çok yavaş veya tuzak kurabilen bir arkadaş değil kale diye düşünmüş. Kaleye hemen haber vermiş. Kaleler demiş ki “biz tek başımıza oynamayız, ancak eşim de oynarsa ben oynarım” demiş. Şah bu teklifi kabul etmiş. İki kale bir takım olup kovalayan, şah ise tek başına kaçan taraf olacakmış. Başlamışlar oynamaya. Şah “satrañ tahtasında istediğim yere geçerim ama” demiş. “Tamam” demiş kaleler. Bizim şah 5. Yatay sokağa geçmiş (e5). Kaleler de her zaman ki gibi yerinde duruyormuş. Birisi a apartmanı 1. Kat diğeri h apartmanı 1. Kattaymış. Başlamışlar oynamaya. Şah demiş ki “siz zaten beni yakalayamazsınız, hadi siz başlayın önce”. “Tamam” demiş kaleler ama önce bir plan yapalım, vermişler kafa kafaya, kulaktan kulağa fısır fısır konuşmuşlar. Planları şöyleymiş. Eğer hemen şahın sokağına yani 5. Kata çıkarlarsa şah kaçarmış ya 6. Kata çıkarmış ya 4. Kata inermiş. “Böyle olmaz” demiş kaleler, “önce önünü kesmeliyiz, tamam” demişler. “Sırayla yapalım o zaman bu işi. O kaçınıcı kattaysa birimiz yolunu keselim, sonra da diğerimiz iş başına geçer” demişler. Sırayla aynı merdiven çıkar gibi bir sağdaki kale bir soldaki kale yukarı çıkmaya karar vermiş. Bir de şarkıları varmış başlamışlar söylemeye.

Koca ayaklı iki kale
Verdik el ele
Şahı yakalamak için
Çıktık merdivenle

Önce birinci kale 4. Sokağa gelmiş. Bizim şah ne olduğunu anlayamamış. Şaşırmış, bunlar beni kovalayacaklardı niye 4. Sokakta kaldılar acaba diye düşünmüş. En iyisi ben de arkaya kaçmak yerinde buralarda dolaşayım demiş ve bir yana kaymış. Sıra ikinci kaledeymiş, hatırlayalım. Aynı merdiven çıkar gibi, sağdaki kale işini tamamladı. Sıra soldaki kalede. Şimdi o çıkmış yukarıya yani 5. Kata. Şah şaşırmış bu nasıl bir oyun demiş. Kalelerden çabuk kaçırım diye onları seçmişim. Ama onlar plan kurmuşlar demiş. Bir tanesi aşağıya inmemi engelledi, diğeri de benim sokağıma çıkıp beni gözetliyor demiş. Nereye kaçsam nereye kaçsam diye düşünürken, sadece 6. Sokak kalmış yukarı kaçmalıyım demiş ve bir üst kata çıkmış. Sıra sağdaki kaledeymiş çünkü soldaki kale görevini tamamlamış. Bizim sağdaki kale 6. Sokağa çıkmış. Ne yapacak bizim şah' cık, bir aşağıya bakmış, bir sağa bakmış bir de sola , aşağıya inemez, yanlara da gidemez. Mecbur 7. Kata çıkmalı demiş ve 7. Sokağa çıkmış. Kaleler iş başında sağdaki kale görevini tamamladığı için sıra soldakine geçmiş. Bizim soldaki kale şahı kovalamak için 7. Kata çıkmış bu sefer de. Bizim şah ne yapsın tek şansı varmış, o da 8. Kata çıkmakmış.

Artık alanı çok küçülmüş. Kaleler çok iyi plan yapmış diye düşünmüş kendi kendine. Sıra sağdaki kaleye gelmiş, artık oyunun sonuna yaklaşmışlar. Sağdaki kale de 8. Kata çıkınca şah sıkışmış. Aşağıya inemez, yanlara da kaçamazmış. Ee oyundaki alanda bitti, dışarı da çıkamazmış "tamam tamam" pes ediyorum çocuklar siz kazandınız demiş. Kaleler oyunu kazandıkları için çok sevinmişler, O zaman bu plana bir isim verelim diye düşünmüşler. Bu oyuna ikimiz iş birliği yaptığımız ve bir sağ bir sol adım attığımız için "Merdiven Matı" adını koyalım demişler. Ne zaman yakalamaca oynamaya kalksalar Merdiven Matı nı bol bol oynamışlar.

PLAN YAPMANIN ÖNEMİ

Ateş isminde bir çocuk varmış. Ateş futbol oynamayı çok seviyormuş. Ateş in oturdukları evin yakınlarında futbol oynayacağı ne bir arkadaşı ne de bir futbol sahası varmış. Annesi babası Ateş in bu durumuna çok üzölmüşler ve yeni bir eve taşınmaya karar vermişler. Yeni taşındıkları evlerinin önünde bir futbol sahası varmış. Ateş bu duruma çok sevinmiş. Taşındıkları ilk gece geç saatlere kadar oturmuş ve öğlene doğru uyanmış. Yavaş yavaş kahvaltısını yapmış biraz çizgi film izlemiş oyuncaklarıyla oynamış ve sıkılınca top sahasına gidip top oynamaya karar vermiş.

Top sahasına geldiğinde çocuklar top oynuyormuş. Ben de oynayabilir miyim demiş. Ama diğerk çocuklar maç bitmek üzere zaten iki takım da tam üzgünüz oynayamazsın demişler. Ateş çok üzölmüş ve eve dönmüş. Ertesi gün yine geç kalkmış, evde biraz oyalanmış ve top oynamak için futbol sahasına gitmiş. Ama yine onu oynatmamışlar çünkü hava kararıyormuş ve maç da bitmek üzereymiş. Bir plan yapmış eğer çocuklardan birine rica edersem o çıkar yerine ben girerim diye düşünmüş. Ama ne kadar kibar bir dil kullansa da kimse ona yerini vermemiş.

Ertesi gün yine aynı durum yaşanınca başka bir plan yapmış eğer çocuklardan birisine para teklif edersem belki onun yerine oynayabilirim demiş ama kimse teklifini kabul etmemiş. Ertesi gün başka bir plan yapmış babasına söyleyerek onu oyuna sokmalarını sağlarım diye düşünmüş ama babası bu planı hiç beğenmemiş ve daha iyi bir plan yapmasını önermiş. Ateş yeni bir plan yapmış. Gece erken yatıp sabah erken kalkmaya karar vermiş. Erkenden kalkıp kahvaltısını hızlıca yapacak ve evde oyuncaklarıyla ve televizyonla vakit geçirmeden futbol sahasına gidecekmış. Planını uygulamış erken yatmış, erken kalkmış ve koşarak futbol sahasına gitmiş. Arkadaşları daha maça başlamamışlar ve takımlar bile daha kurulmamış. Ateş zamanında geldiği için onu da oyuna almışlar çok eğlenerek futbolunu oynayabilmiş. Akşam babasına olanları anlatmış ve babası doğru planı bulduğu için onu tebrik etmiş.

SATRAÇ MASALI'NIN SİHİRLİ KAPILARI

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde develer tellal, pireler berber iken ben anamın beşiğini tıngır mıngır salları iken.

Az gittim uz gittim,

Dere tepe düz gittim.

Çayır çimen geçerek,

Lale sümbül biçerek,

Soğuk sular içerek,

Ayla ayla bir güz gittim.

Bir de dönüp ardıma baktım ki ne göreyim?

Gide gide bir arpa boyu gitmemiş miyim?

Natal martal martaval,

İşte size duyulmadık bir masal.

Masal dünyasının sihirli kapılarını aralamaya hazır mıyız?

Masal dünyasının kapılarını birlikte açmak için “Trik Trak” oyunu oynayalım. Ben nasıl farklı tonda ve hızlı “trik” diyorsam sizde o şekilde “trak” demelisiniz. Hadi o zaman başlasın masal. Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde kalbur saman içinde çok uzak diyarlarda yüksek bir dağın tepesinde altmış dört tane ev varmış. Bu evlerin her biri o kadar büyölümüş ki hepsinin farklı özelliği varmış. Güçlü bir kaleyle uzun bir yol alalım. Dik ve yatay yolculuğa tıkr tıkr çıkalım. Bu yolculukta bizi atlar karşılayacak (at sesi çıkarılır) Birlikte atlamaya ne dersiniz? Atlarım zıplarım taşları karşılar yolumu tamamlarım. İki düz bir yan dans ederim. Ya da bir düz iki yan giderim. Biraz çoraba biraz kapı koluna birazda bastona benzerim. Yolculuğumuza fillerde katılmış. (fil sesi çıkarılır) Fillerin hortumu çapraz yolları göstermiş. Filler başlamış çapraz yürümeye az gitmiş uz gitmiş. Vezire yetişmiş ah vezir ne iş yaparsın sen? Vezirden ses gelmiş.

-Her yolda giderim ben istediğim kadar. Tehlikelere karşı çıkarım ben demiş. Kale gibi düz fil gibi çapraz da giderim demiş. Ah yaşlı kral sen ne edersin ? Bir bir gidip ne iş becerirsin. Piyonlar etrafını sarmasa nasıl yaşarsın oralarda? Tüm taşlara kol kanat gerersin. Taşların en değerli taşı olduğum için bana kral derler. Bir diğer adım da şahıdır. Kral herkes evlerine geçsin dediğinde sekiz tane piyon evlerine bir bir yerleşmiş. Yan yana geçip güvenlik oluşturmuşlar. Onlar giderken bir bir ama evlerinden çıkarken bazen bir adım bazen iki adım çıkarlanmış. Şimdi taşlarımızı tanıdık. Gelelim taşlarımızı dizmeye. İlk önce güçlü kaleleri koyalım. Yanına zıplayan atımızı yanına uzun burunlu filimizi, yanına vezirimizi ama bir dakika burada dikkat edelim. Beyaz vezir beyaz kareye siyah vezir siyah kareye gelsin olur mu çocuklar? Yanına güçlü şahımızı yerleştirelim. Öne de piyonları koyduk mu tamam.

Çok da güzel sıralandı taşlarımız.

Gökten üç koca elma düşmüş. Biri masalı dinleyen çocukların başına, biri masal anlatan masalcının başına, biri de masalın kahraman taşlarının başına...

TEMBEL ÖĞRENCİ MATI

Süt takımı ile Çikolata takımı maça hazırlanıyorlarmış. Süt takımının şahı piyonları etrafına toplamış onlara düşünmeden hareket etmemelerini sıkı sıkı tembih etmiş.

Maç başlayınca piyonlardan biri (f piyonu işaret edilir.) şahın bu uyarısını dinlememiş. İki adım birden ilerlemiş.

Ardından Çikolata takımı ortadaki piyonunu (e piyonu tutulur.) bir kare ilerletmiş.

Süt takımının iki kare ilerleyen piyonu, sağındaki piyona hadi sende gel diye seslenmiş.

Sağ taraftaki piyon (g piyonu elle tutularak) “ama yüce şahımız düşünmeden hareket etmeyin diye bizi uyarmadı mı?” Diye sormuş.

Diğer piyon da” bak ben ilerledim ama bir şey olmadı” diye cevaplamış.

Arkadaşına bir şey olmadığını gören piyon, ona bir şey olmadı bana da bir şey olmaz diye içinden geçirmiş. Oda arkadaşı gibi, iki adım ilerlemiş. Bunu fırsat bilen Çikolata takımının veziri, mat yapmış. (vezir h5 karesine ilerletilir.)

Oyun bittikten sonra Süt takımının şahı, kendisini dinlemeyen piyonu karşısına almış. Düşünmeden hareket ettiği için oyunu kaybettiklerini söylemiş. Kendi sözünden çıkmamasını bir kez daha hatırlatmış.

Biz bir takımız birimiz hata yaparsak, takım olarak kaybederiz. Piyon çok üzülmüş. başını öne eğip özür dilemiş. Bir daha kendi başına hareket etmeyeceği konusunda şaha söz vermiş.

Oyun bittikten sonra Süt takımının şahı, kendisini dinlemeyen piyonu karşısına almış. Düşünmeden hareket ettiği için oyunu kaybettiklerini söylemiş. Kendi sözünden çıkmamasını bir kez daha hatırlatmış. Piyon başı önde şahını dinlemiş.

Biz bir takımız birimiz hata yaparsak, takım olarak kaybederiz. Bunu hiç unutma.

Piyon çok üzülmüş. başını öne eğip özür dilemiş. yaptığı hatadan dolayı gözyaşlarını tutamamış. Bir daha düşünmeden hareket etmeyeceği konusunda kendine söz vermiş.

BİLMECELER

AT

Yararlı bir hayvanım
İkide bir çifte atarım.
İki bir yana bir diğer yana yol alırım.
Diğer taşlardan farklıyım

Ben bir hayvanım
Çok hızlı koşarım.
Bütün taşların üzerinden atlarım.
Bilin bakalım nedir adım.

Yürüyüşüm çok güzeldir benim.
Dıgıdık dıgıdık dıg diye gezerim.
Bütün taşların üstünden geçerim.
Bilin bakalım ben kimim?

Kalenin yanında rahatım
Fil en yakın arkadaşım
Piyonlar önümü kapatsa da
Ben üzerlerinden atlarım

Beni herkes tanır
Çünkü sevilen bir hayvanım
Taşların üzerinden atlarım
Çok fazladır yararım

FİL

Biz iki kardeşiz
Birimiz beyaz, diğerimiz siyah karelerde gideriz.
Çapraz karelerden başka yol bilmeyiz.
Bilin bakalım biz kimiz?

Çaprazları severim.
Kendi yolumda giderim.
Gerekirse şah için canımı veririm.

Kocaman bir hayvanım
Sadece çapraz karelerde dolaşırım.
İri iri kulaklarımla her şeyi duyarım.
Şahımın sözüne uyarım.

KALE

Köşelerde dururuz.
Yatay ve dikey yolları severiz.
İstediğim kadar gideriz.
Bilin bakalım biz kimiz?

Çok sağlam bir taşım
Hem yatay hem dikey yol alırım.
Çaprazlarda tıkanırım.
Bilin bakalım nedir adım.

Yatay ve dikey yolları severim.
İstedğim kadar giderim.
Canım isterse geri geri dönerim
Bilin bakalım ben kimim?

ŞAH

En değerli taş benim
Piyonlar benim askerlerim
Bütün taşların görevi beni korumaktır.
Ben gidersem oyun da biter derim.

Takımın kaptanıyım
Kazanmaktır amacım
Kaybetmeyi sevmem
Galip gelmek isterim.

Ben bir kumandan gibiyim
Takımın reisiyim
Her yöne bir adım giderim
Bilin bakalım ben kimim?

VEZİR

Şahın sağ koluyum
Her yöne yol alırım
Yatay, dikey, çapraz
En güçlü taşım

En hareketli taş benim
Hem düz hem çapraz giderim
Takımın en güçlüsü benim
Bilin bakalım ben kimim?

En güçlü taş benim
Ama en değerli ben değilim
Şahımı korumak için
Kendimi feda ederim

PİYON

Şahı korumaktır görevim
Kareleri tek tek giderim.
En güçsüz taş benim
Sihirli karelere ulaşırsam
En değerli taşa dönerim

Önüme çıkan taşları çaprazdan yerim
İlk hamlede iki kare gidebilirim.
Şahın askeriyim
Sekiz kardeşten biriyim
Bilin bakalım ben kimim?

Sekiz korkusuz kardeşiz biz
En önde diziliriz
Birbirimize dikkat ederiz
Şahı korumakla görevliyiz.

Biz tam sekiz kardeşiz
En öndedir yerimiz
Savaşa önce biz gideriz.
En değersiz taş olsam da
Son karelere ulaşınca
En değerli taşa terfi ederiz.

İlk hamlede iki kare yol alırım
Ama sonra yorulur bacaklarım
Yorulunca iki kare gidemesemde
Bir adım bir adım yol alırım

OYUNLAR VE ETKİNLİKLER

SATRAPAROLA

Öğrenciler 2 bölüme ayrılır. 2 öğrenci kare masanın iki ucuna oturur ve diğerleri arkalarında ayakta sıra olur.

Zil masanın tam ortasına koyularak öğretmen tarafından sorular sorulur.

ÖR) Sadece çapraz hareket eden taş hangisidir ?

O sırada öğrenciler hızlıca zile basmaya çalışırlar ve ilk zile basan cevap verme hakkını kazanır. Bilen öğrenci oturmaya devam eder bilemeyen oyuncu kalkar ve sırada bekleyen diğer takım arkadaşına yer verir ve yeni soruyla oyun devam eder. İki oyuncu da bilemezse ipuçları vermeye devam ediyorum.

Bu oyunu oynatırken amacım zaman stres yönetimini öğretmek. Galibiyeti ve mağlubiyeti takımıyla paylaşarak kabullenmeyi arttırmak. Soruları seçerken işlenen konulara göre seçerek teorik bilgi tekrarı yapıyorum.

ÇARKRANÇ VE SİHİRLİ HALI KULLANIMI :

Çarkranç çarkifelek mantığı ile elle tutulup kolay çevrilebilen bir düzeneğe satranç taşlarının görsellerinin yapıştırılmasıyla oynana bir materyal oyunudur.

Oyun 1 : çocuk çarkı çevirir hangi taş gelirse ismini söyler. İlerleyen zamanlarda taşın hareketleri ve puanları da söylenerek oyun devam eder.

Oyun 2 : karşılıklı 2 öğrenci oynar. İkisinin de önünde satranç tahtası vardır. Çarkı çeviren oyuncu gelen taşı yerine yerleştirir. Eğer daha önce yerleştirilmiş bir taş gelirse o el taş yerleştiremez ve sıra diğer oyuncuya geçer. Oyunculardan birisi tamamen dizene kadar oyun devam eder.

Oyun 3 : taşlar dizilir çark çevrilir gelen taş oynanır. Eğer gelen taşın oynanma şansı yoksa sıra karşı tarafa geçer. Mesela beyazlar çevirdi fil geldi fil hareket edemeyeceği için sıra karşıdaki oyuncuya geçecektir. Kurallı bir hamle şansı gelene kadar oyuncular taşlarını hareket ettiremez. Şah tehdidi olduğunda oyuncuya 3 kere çevirme hakkı verilir. 3 çevirmede de tehdidi engelleyecek bir hamle yapamazsa oyunu kaybetmiş olacaktır.

HEYKEL SATRANÇ OYUNU

Yere bir büyük boy satranç brandası koyulur veya imkan yoksa çizilir. Müzik çalmaya başlar ve öğrenciler dans etmeye başlar müzik durduğunda öğrencilere görev söylenir :

Ör: Siyah karelere geçin, kalenin olması gereken yere geçin, piyonların dizilmesi gereken yere geçin vb.

Taş dizme çalışmalarında ise yine müzik çalınır müzik durduğu zaman her öğrenci masanın başına geçer ve taşlarını dizmeye başlar. İlk dizme oyunu kazanmış olur.

YANLIŞ TREN OYUNU

Taşların puansal değerleri öğrenilirken öğretmen, öğrencilerinden söylediği puana göre taşları havaya kaldırıp göstermesini ister. Öğretmen sınıf içinde hareketli bir biçimde çuff çuff çuuff yanlış tren diye bağırarak gezer. Sonra tren sesini çıkartmayı bırakıp BEŞ diye bağırır ve öğrencilerden kale taşını kaldırmasını bekler. Doğru kaldıranlar oturmaya devam eder yanlış kaldıranlar öğretmenin arkasında sıra olup trene katılırlar. Son öğrenci kalana kadar oyun devam eder.

Arada şaşırtmacalı puanlar da söylenir mesela YEDİ denildiğinde hiçbir taşın kalkmaması beklenir. Son öğrenci kaldığında trenin en sonuna geçirilir ve daha sonra trende herkesin arkasını dönmesi istenir. Böylece en başarılı öğrenci sıranın en önünde kendine yer bulmuş olur. Artık o doğru bir trendir ve çuf çuf çuff doğru tren diye bağırarak sınıftan çıkmaları sağlanır. Oyunu kazanan öğrenci de sınıftan ilk çıkarak ödüllendirilmiş olur. Dersin son dakikaları için uygun bir oyundur.

YER DEĞİŞTİRMELİ SATRANÇ

Sınıfta masalar dağınık bir biçimde yerleştirilir. Taşlar dizildikten sonra öğretmen komut verir.

- Beyazlar oynasın : kimin önünde beyazlar varsa onlar oynar
- Siyahlar oynasın : kimin önünde siyahlar varsa siyahlar oynar
- Yer değiş denildiğinde de herkes hızlıca kalkıp farklı bir masaya oturur.

Sonra tekrar beyazlar oynasın diye komut devam eder. Her hamleden sonra yer değiştirilmek zorunludur. Oyunun ilerleyen zamanlarında bir kere el çırpma beyazların oynaması gerektiğini iki kere el çırpıldığında siyahların oynaması gerektiği şekilde veya düdükle oynanabilir.

Aynı durum ayakta durarak aynı komutlarla sıralı şekilde dizilmiş masalarla yana kayarak , en uçtakiler karşıya geçerek de oynanabilir.

MERHABA ŞARKISI

Öğrencilere taç hazırlanır. Taçta satranç taşları bulunmaktadır. Öğrenciler istediği tacı seçer ve başına takar. Öğretmen karşılarına geldiğinde şarkıyı söylemeye başlarlar.

Merhaba merhaba tanışalım mı ?
Merhaba arkadaş olalım mı?
Benim adım kale senin adın ne ?
Benim adım piyon memnun oldum bende

Taçlar değişerek oyun devam eder. Her taşa göre şarkının sözleri taşa göre değiştirilir. Şarkı söylerken orff yaklaşımından yararlanıp önce eller hem sağ elle hem sol elle sıkılarak sonra dizlere vurulur. Daha sonra bir alkıştan sonra çift elle karşıdakiyle eller buluşturulur.

SERAMİK HAMURUNDAN SATRAŇ TAKIMI YAPMAK

Seramik hamurundan kendi satraŇ takımını yapmak çocuklarda her Şeyden önce bir heyecan uyandıracaktır. Kendi başlarına yapamayacakları için de anne ve baba katılımıyla harika bir ev içi etkinlik fırsatı sunacaktır öğrencilere. Tahta yapımında karelerin sayılarını siyah ve beyaz örüntüsünü ve Őekiller arasındaki orantıyı , eŐitliđi görsel olarak kavrayacaklardır. Yatay , dikey ve çaprazların nasıl oluşturulabildiğini daha iyi öğrenecektir. Hamura Çekil verirken el becerileri artacak , ince motor becerileri geliŐecek ve küçük kas grupları güçlenecektir. Ve kendi imal ettiği satraŇ takımıyla oynamak onun satraŇ sevgisini katlayacaktır.

Gerekli malzemeler

1 su bardağı mısır niŐastası

1 su bardağı beyaz tutkal

1 yemek kaŐığı sıvı yağ

2 yemek kaŐığı limon suyu

1 tutam tuz

Tarif:

Yukarıda sayılan tüm malzemeyi metal bir kapta karıŐtırdım.

Üzerini örtüp 1.5 dakika mikrodalga fırında piŐirdim.

Çıkartıp iyice karıŐtırdım ve sonra yine mikrodalga fırına koyup bu defa 1 dakika piŐirdim.

Yine çıkartıp karıŐtırdım ve 1 dakikalığına mikrodalgaya koyup tekrar piŐirdim. Bu iŐlemi 2 kez tekrarlıyoruz.

Sonra 30 saniye piŐir çıkar karıŐtır, tekrar piŐir iŐlemini 3 kez üst üste tekrarlıyoruz.

Hamurumuz elle yoğrulacak hale gelene kadar bu iŐlemi tekrarlamıŐ oluyoruz yani aslında.

Hamur sert bir kıvama gelene kadar elle yoğuruyoruz.

Sonra hamuru silindir Őekline getirip streç filmle sıkıca sarıyoruz.

Streç filmin içine el kremi sürdüm ben, sımsıkı sarabilmek ve hava almaması için.

24 saat dinlendikten sonra seramik hamurumuz hazır. Boyayarak istediğiniz Őekli vererek kullanabilirsiniz.

DENEY

Deney : Suda IŞığın Kırılması

Etkinlik ÇeŐidi :Fen Etkinliği

Deneyin Amacı : Çocuklara satraŇ taşlarını tanıtmak.

Yaş Grubu : 5-6 yaş

Materyaller: Su, bardak , Kilitli buzdolabı poŐeti ,asetatlı kalem

Kazanım ve Göstergeler

Bilişsel Gelişim : Dikkatini çeken nesne/durum/olay ayrıntılarıyla açıklar

Kazanım 2 : Nesne/durum olayla ilgili tahminde bulunur.

Kazanım 3 : Dikkat edilmesi gereken nesneyi durum/ olayı söyler. Gerçek durumu inceler. Tahmin ile gerçek durumu karşılaştırır.

Öğrenme süreci : Öğretmen çocuklara boyanmamıŐ satraŇ taşlarının resimlerini dağtırır. Çocuklar istediği taşı seçer ve boyar. Boyanan taşlar kilitli buzdolabı poŐetinin içine yerleştirilir ve ağzı kilitlenir. PoŐetin üstüne asetatlı kalem ile gerildikten sonra elindeki nesneyi su dolu bardağa bırakması istenir ve tüm çocuklar suya bırakılan taşı merakla izler. Çocuklarla suda neler olabileceği konuşulur çocuklardan tahmin etmeleri istenir. SatraŇ taşlarını bir de bu Şekilde pekiŐtirir. Renk deđiŐimini

suyun içinde ışığın kırılması sonucu oluştuğunu gördük.

Değerlendirme : Deneyi inceleyelim hangi malzemeler kullanılmış söyleyelim. Peki renk değişimi gördüğümüzde ne hissettiniz.

Yöntem ve teknikler : Gözlem, soru yanıt gösterip yaptırma.

ŞAH VEZİR OYUNU (DEVE-CÜCE)

Klasik deve-cüce oyununun şah ve vezir versiyonudur. Öğretmen şah dediğinde öğrenciler ayağa kalkar, vezir dediğinde öğrenciler yere çöker. Oyunun amacı satranç materyallerini tanıırken şah ve vezirin karıştırılmamasını sağlamak uzun olanın şah olduğunu kavratmak ve yenilgiyi arkadaşlarıyla paylaşarak ilerleyen aşamalarda zorluk çekmemesini sağlamaktır

SİHİRLİ HALI OYUNU

Brandamızın üzerinde belirli bir kurala bağlı kalmaksızın siyah ve beyaz taşların baskısı bulunmaktadır.

Oyun 1 : müzik çalar öğrenciler dans eder. Müzik durduğu zaman öğretmenin söylediği taşın görelinin üzerinde kendilerine yer kapmaya çalışırlar.

ÖR : müzik durduğunda öğretmen beyaz fil der ve öğrenciler beyaz fil görselinin üzerine çıkmaya çalışır. Çıkamayanlar elenir. Son çocuk kalana kadar oyun devam eder. Oyuncu sayısı azaldıktan sonra geç bulanlar da elenmiş sayılacaktır. Hem eğlenceli hem de yenme yenilme olgusunun oturmasında faydalıdır.

Oyun 2 : sihirli halı oynumuz satranç küpü veya çarkrançla oynanabilir. Öğrenciler halının başında beklerler. Çark döner gelen taş kimin önünde duruyorsa 1 adım öne ilerler. Aynı durum küp için de geçerlidir. Küp atılır gelen yüzeyde hangi taş varsa kimin önünde ise 1 adım öne zıplar.

VEZİR OLMAK İSTEYEN PİYON... (Tiyatro)

ANLATICI: Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir satranç krallığı varmış. Krallığın bir tarafında beyazlar ülkesi, diğer tarafta ise siyahlar ülkesi varmış. Maalesef siyahlar ülkesinin halkıyla beyazlar ülkesinin halkı birbirleri ile hiç anlaşamazlarmış.

(Tam bu sırada siyah ve beyaz maske takmış iki kişi sahneye girer. Yüzleri görünmemektedir. Birbirleri ile tartışırlar.)

Siyah: Senin ne işin var satranç krallığında?

Beyaz: Asıl senin ne işin var? Hem önce ben geldim.

Siyah: Efendim? Duyamadım. Önce kim geldi? **(alay eder bir şekilde gülmeye başlar. Anlatıcının yanına gider.)**Duydun mu? Önce o gelmiş. **(Gülmeye devam ederek.)**

Beyaz: Bir de gülüyor. Gülmeye, gülme diyorum sana. Aaaa sinirlerim bozuluyor ama. Gülmeeeeeee... **(Çok sinirlenmiştir. Yerlerde tepinmektedir.)**

Siyah: Güleceğim işte güleceğim, güleceğim... Bak gülüyorum gördün mü?

Beyaz: Gülmeye devam et sen. Ne demişler; son gülen iyi güler. Geçen yıl da böyle gülüyordun. Satranç krallığındaki oyunu biz kazandık. O zaman da aynen böyle ağlıyordun. **(Gıcık etmek ister gibi ağlama taklidi yapar. Gülmekten ağlamaya geçen duygu değişimi çok bariz bir şekilde belli olur. Sinirlenmeye başlar Siyah.)**

(Çok büyük bir gürültü, kakofoni oluşur. Anlatıcı araya girmek zorunda kalır.)

Anlatıcı: Siyah, beyaz hiç yakışıyor mu size kavga etmek? Hem de arkadaşların önünde.

Beyaz: Görüşeceğiz siyah efendi.

Siyah: Elbette görüşeceğiz.

(İkisi de birbiri ile aynı tarafa gitmek için hareket ederken çarpışır düşerler.)

Anlatıcı: Gördünüz değil mi? benim bir şey anlatmama gerek kalmadı. Sürekli böyle didişirler siyahlar ile beyazlar. Şimdi bir beyazlar ülkesine gidelim isterseniz. Bakalım neler olacak?

Piyon: **(Üzgün üzgün sahneye girer. Birden bakışları değişir. Yürüyüşü dikleşir. Kendinden emin ama biraz da komik hareketler ile veziri taklit etmeye başlar. Vezir içeri girer. Veziri görmez. Vezir ne yaptığını anlamaya çalışır.)** Bundan sonra ben ne dersem o olacak. Ben yeni vezirinizim. Herkes yerlerine geçsin. Kale, kalenin yanına at gelsin, güzel aferin size. Atın yanına fil geliyor. Harika şimdi de küçük, piyonlar yerlerinize marş marş. Şahımız gelmeden yerlerinizi alacaksınız. Görevimiz şahımızı korumak ve... **(Derken vezir ile piyon göz göze gelirler).**

Vezir: Neler oluyor burada?

Piyon: Şeyy efendim, be bebenn

Vezir: Evet, sen?

Piyon: Çok değerli vezir bey, vezir bey hazretleri, vezir bey hazretleri beyefendi. Ne diyorum ben?

Vezir: Tamam sus. Ne dediğini duydum. Sen vezir mi olmak istiyorsun? **(Güler).** Vezir olmak kolay mı sanıyorsun sen? Boyuna da bakmıyor. Hadi git gözüm görmesin seni. Ya da dur. Ben gidiyorum sen de buraları süpür. Vezir olmak istiyormuş. Tertemiz olsun buralar. Vezir efendi seni. **(Gülerek çıkar.)**

Piyon: **(Üzülmiştir. Duygusal bir fon müziği eşliğinde yerleri süpürür. Keyfi kaçmıştır.)**

Ben küçük bir piyonum,

Hep önde dururum.

Ben küçük bir piyonum

Bir kare öne giderim,

Vezir olmak hayalim

Ben küçük bir piyonum...

At: **(İçeri girmiştir. Piyonun şarkısını dinlemektedir.)** Hey neler oluyor burada. **(Konuşmasında at tarzı bir yaklaşım olmalı).** Sen neden üzgünsün. **(Koşarak yanına gelir. Hareketleri çok komik ve bir at gibidir).** Neyin var senin?

(Anlatıcı anlatırken arkada sessizce konuşuyormuş gibi yaparlar)

ANLATICI: Evet, gördünüz değil mi olanları? Piyon çok üzüldü. Neden üzüldü piyon? Efendim? Ne olmak istiyor? Peki, piyon hiç vezir olabilir mi? bu mümkün mü?

At: **(Düşünür. Düşünürken kişneme sesi çıkarır. Sağa sola gider. Piyon onu kafası ile takip eder.)** Her şeyden önce satranç oyununu herkesten iyi bilmelisin. Bilmediğin bir şeyin en iyisi olman mümkün değil. Tüm taşların özelliklerini bilmelisin ki kendini koruyabilesin ve son kareye kadar ilerleyebilesin. Elbette diğer taşların en önemlisi vezirin yardımına ihtiyacın var.

Piyon: Bana öğretir misin?

At: Elbette. Öncelikle kendini tanıyor musun?

Piyon: Tanıyorum tabii ki. Beyaz renkteyim ve piyonum. Kale, at, fil, vezir ve şahın önünde diğer arkadaşlarım ile yan yana omuz omuza dururum.

At: Peki, nasıl hareket edersin?

Piyon: İlk hareket etmeye başladığımda iki kare ilerleyebilirim. Tabi istersem. Ondan sonra sadece bir kare ilerleyebilirim. Önümde bir taş varsa üstünden atlayamam. Dururum. Ufff nasıl vezir olacağım ben. Çok zor.

At: Hemen ümitsizliğe kapılma.

Fil: Oooooo kimler kimler buradaymış. Nasılsın bakalım at kardeş. Sende mi buradaydın piyon.

(Güler.)Şimdi ben buradan uzaklaşsam, senin bana yaklaşman çok zaman alır. Değil mi? **(Çapraz şeklinde uzaklaşır. Çok uzaktaymış gibi bağırır.)**Piiiiyoouooooonnnnn, neredesin? Gelseneeeee, hadi ama çok zamanım yok. Ama sen şimdi bir kare bir kare geleceksin değil mi? Tüh tüh, vah vah... Dur ben geleyim. Hoppp, yanındayım.

(Kuklalar çıkar yukarıdan aşağı bağırırlar)

1. **Piyon:** Neler oluyor orada?

2. **Piyon:** Aaaa bizim arkadaşımızla dalga mı geçiyorsun sen?

3. **Piyon:** Biz arkadaşız, bir takımın parçasıyız. Hepimiz birbirimizi koruyup kollamalıyız.

1. **Piyon:** Evet, çok doğru söyledin. Biz olmasak sizi kim koruyacak acaba. Biz de bundan sonra önünüzden çekilelim de görün gününüzü.

Fil: Durun arkadaşlar durun, sakın bir yere gitmeyin. Haklısınız, siz giderseniz ne yaparız biz?

Piyon: Unutma, ben eğer dikkatli olursam siz de bana yardım ederseniz vezir olabilirim. Bizi asla küçümseme. Herkesin yetenekleri farklıdır.

Fil: Çok özür dilerim. Bir daha yapmayacağım. Şimdi gitmeliyim vezir çağırıyor beni. Bekletmeyeyim çok kızar yoksa.

At: Ben de geleyim seninle. Hadi görüşürüz piyon kardeşler.

Piyonlar: Biz de gelelim belki bizimle de konuşmak ister.

Anlatıcı: Arkadaşlar siz bir sır vermek için geldim. Sır nedir? Kim söyleyecek? Harikasınız... Aslında ben kimim biliyor musunuz? Hadi, tahmin edin. Ben aslında "Şah"ım". Evet, duydunuz. Yalnız çok sessiz olun ve kimseye söylemeyin olur mu? Halkımın içindeki taşların nasıl yaşadıklarını merak ettiğim için kılık değiştirdim. **(Arkadan sesler gelir. İçeriye vezir, at, fil ve piyon gelmektedir).** Ben şuraya saklanıyorum. Şah olduğumu kimseye söylemeyin olur mu? Teşekkür ederim, size güveniyorum.

Vezir: (İçeri girerken konuşur) Evet, dediklerimi unutmamalısınız. Bizim en büyük hedefimiz Şah'ı korumak. Sorusu olan var mı?

(Herkes birbirine bakar. Korku dolu bakmaktadırlar. Vezirden çok çekinirler. Piyon incecik bir sesle...)

Piyon: Efend... Efendimm...**(Herkes birden Piyon'a bakar).** Şeyy, bir şey söyleyecektim. **(Yanıdaki taşlar özellikle At onu susturmaya çalışır).** Şeyy..

Vezir: Ne söyleyeceksen söyle hadi seni bekliyorum.

Piyon: Kızmayacak mısınız?

At: (Komik bir şekilde kişner). Vezir hazretleri dün uyuyamamış o yüzden ne dediğini bilmiyor. Biliyorsunuz insanlar erken yatıp dinlenmezse yorgun düşebilir. Ve...

Piyon: Yooo, ben dün erken yattım.

Vezir: Hadi söyle ne söyleyeceksen. Seni dinliyorum.

Piyon: Biliyorsunuz ki efendim satranç oyununda Şah'tan sonra en önemli taş vezirdir. Şah bizim korumamız gereken taştır. Şah hazretleri çok yaşlı olduğu için her yere gidemez. Böyle sadece bir öne, bir geriye ve çapraza gidebilir. **(Bunları söylerken göstererek ve yaşlı biri gibi yapar ve diğer taşlar çok güler. Vezir de tam gülecekken konumu gereği son anda toparlar.)**

Vezir: Bunları hepimiz biliyoruz bunun için mi söz alıp konuşmak istedin.

Piyon: Hayır efendim, şunu demek istiyorum. Yani, şey, nasıl desem...

At: (Kenara çeker Piyon'u) Sakın Vezir olmak istediğini söyleme. Vezir'e böyle şeyler söylenmez.

Piyon: Efendim, ben vezir olmak istiyorum.

Diğer taşlar: Eyvahhhhh.

Vezir: Efendim? Ne olmak istiyorsun?

Piyon: (Diğer taşlar susturmaya çalışır piyonu ama ellerinden kurtulur ve) Vezir olmak istiyorum.

Efendim lütfen beni dinleyin. Siz en güçlü, en akıllı, en becerikli taşsınız. Şahımızı korumak için size ihtiyacımız var. Bizim en büyük amacımız ne? Şah'ı korumak öyle değil mi? **(Yavaşça ve dikkatlice Vezir'in yanına gider ve diğer taşlara da bakar).** Peki, iki tane Vezir olursa? **(Vezir'den biraz uzaklaşır)**

ve kendinden emin ve güveni yerine gelmiş bir şekilde). Gelin, gelin gelin (taşlar yay şeklinde etrafını sarar. **Vezir kulak kabartır**). Düşünsenize, Şah'ı o zaman daha iyi koruyabiliriz. Böylelikle belki atları, filleri, kaleleri hatta piyonları da daha az kaybederek oyunu bitirebilir ve kazanırız. (İyice kendine güveni gelmiştir). Şimdi size soruyorum, kazanmak istiyorrrrmuyuzuuzzz? Yoksa istemiyorrrrmuyuzzz? (Diğer taşlar birden **Vezir'e döner ve cevap bekler**)

(**Vezir elleri arkasında dolaşmaya başlar. Kafasını kaşır. Durur. Yürür. Piyon'a bakar. Üzerine doğru yürür. Üzerine doğru yürüyünce diğer taşlar çok tedirgin olur. Kendi etrafında döner. Kafası çok karışmıştır. Birden sahneden hızlıca çıkar.**)

Fil: Ne yaptın sen? Ne kadar cesursun. Tebrik ederim seni.

At: Sanırım **Vezir** çok kızdı.

Piyon: Hayatta en çok istediğim şey vezir olmaktı. Bu benim hayalim. Ne olursa olsun bunu söylemem gerekiyordu. Artık içim çok rahat. Bana kızsız bile umurumda değil. Yanlış bir şey istemedim ki. Satranç oyununun kuralları içinde olan bir şeyi istedim. Yasalara ve kurallara aykırı davranmadım.

Fil: Haklısın.

At: Evet, gerçekten haklısın. Senin istediğin şey oyun kurallarına aykırı değil. Mesela ben vezir olmak istesem yahut fil istese ya da kale istese bu olmaz. Çünkü oyun kurallarında sadece piyon vezir olabilir. Tabii ki karşı tarafın en son karelerinden birine gidebilirse.

At:Seninle gurur duyuyorum. Hadi biraz dolaşalım. Akşama **Vezir** cevabını sana verecektir.

Anlatıcı: Arkadaşlar olanları gördünüz değil mi? benim biraz kafam karıştı. Neler oldu? Ama böyle anlayamam ki. Tek tek konuşalım mı? Evet, harikasınız. Sen söylemek ister misin? Şimdi de senden dinleyelim. Tamam, şimdi her şeyi iyice anladım. Siz vezirin yerinde olsanız ne yapardınız? Bir dakika... Biri geliyor. **Vezir** olmalı. Hemen kılık değiştiriyorum. Onunla bir konuşayım. Merhaba, hoş geldiniz vezir hazretleri.

Vezir: Merhaba, seni daha önce hiç görmedim. Seni tanıyor muyum?

Anlatıcı: Efendim, ben başka bir oyun ülkesinden geldim. Misafirim, tanımazsınız beni. Yarın ülkenizden ayrılacağım.

Vezir: Hoş geldin. İstedığın kadar ülkemizde kalabilirsin.

Anlatıcı: Teşekkür ederim efendim. Yalnız sizi çok düşünceli gördüm.

Vezir: Evet, bir karar vermem lazım o yüzden çok düşünceliyim.

Anlatıcı: Nasıl bir karar efendim? Benimle de paylaşır mısınız? Belki yardımcı olabilirim.

Vezir: Aslında çok iyi olur. Kafam çok karışık. Burada oynanan bir oyun var biliyor musun?

Anlatıcı: Evet duymuştum. Satranç öyle değil mi? Çok eğlenceli ve zeka gerektiren bir oyunmuş.

Vezir: Evet. Bir plan yapmıştım oyunu kazanmak için. Ama piyon bana bir başka plandan bahsetti. Benim planımdan daha iyi olduğunu düşündüğüm bir plan. Ama bu planı gerçekleştirsem oyundaki tek vezir ben olmayacağım. Ben en güçlü taş olmak istiyorum. Ve benden daha güçlü bir taş daha olmasını istemiyorum.

Anlatıcı: Peki, bu oyunun amacı ne?

Vezir: Kendi şahımızı kaybetmeden karşı takımın şahını ele geçirmek.

Anlatıcı: Yani senin tek başına en güçlü taş olman amaç değil. Amaç karşı tarafın şahını eli geçirmek.

Vezir: Evet, aynen öyle.

Anlatıcı:Eğer bana sorarsanız efendim şahı korumak için hangi yolun daha doğru olduğuna inanıyorsanız o yolu deneyin bence.

Vezir: (bir önceki seferde nasıl düşündüyse aynı şekilde düşünür, düşünür ve aynen o şekilde birden sahneyi terk eder.)

At: Bir dıgıdık iki dıgıdık hooop dön. Bir dıgıdık iki dıgıdık hopp dön. Bir dıgıdık iki dıgıdık hooopppppp dön.

Kale: Ne yapıyorsun?

At: Çalışıyorum.

Kale: Ben de çalışayım biraz. Önce yerimi bulmalıyım. Hımm, tamam buradayım. (Ellerini bir şey engellemek ister gibi açar öne doğru.) Güm güm güm... (Sonra yana döner). Güm güm güm güm.

(Durur. Yön değiştirir). Güm güm güm...)

Fil: Hey neler oluyor? Bensiz nasıl çalışırsınız? (Fil sesi çıkarır). Hadi herkes yerine geçsin. Kale hadi bakalım. At sen de geç yerine. Kalenin yanına geç. Harika ben de senin yanına geliyorum. Diğer arkadaşlar gelene kadar ben de çalışayım sizin gibi. Hopppppp. Buradayım. Hooopppppp şimdi de buradayım. (Ayağı takılır düşer.) Ohhh çok fena düştüm. Oyunda da böyle düşersen vay halime. (Hep beraber gülerler)

Vezir: Oooo keyfiniz yerinizde bakıyorum da mutlusunuz. Birazdan siyahlar ülkesi de gelecek. Bu sene mutlaka biz kazanmalıyız. Elimizden geleni yapmalıyız. Tüm taşlar yerini alsın herkese haber verin.

(Sahne zaten yer itibariyle satranç kuralları gereği ile 64 kareden tasarlanmıştır. Beyazlar ülkesindeki tüm taşlar yerlerine geçerken anlatıcı hızlı bir şekilde satranç taşlarını yerine koyar. Siyahlardan bir lider de yerini alır. Sahnenin tam önünde çubuklara dikilmiş siyah bir bez parçası oyunun başladığı andan itibaren rahatsızlık vermeyecek şekilde en önde gizlenmiş bir şekilde yerde durmaktadır. Tüm taşlar yerini alır. At, piyon, vezir beyazlar ülkesinde yer alırken diğer taşlar cansız taşlardır. Diğer tarafta anlatıcı siyah bir maske ile oyunu idare eden rolündedir.)

Vezir: Evet, herkese güveniyorum. Piyon sana da güveniyorum. Ve senin taktiğini uygulayacağız. Sana güveniyorum. Herkes piyona yardım etsin. At sana özel bir görev veriyorum. Piyonu diğer taşlara karşı koruyacaksın. Bunu başarabiliriz. Ama sakın unutmayın. Bu bir oyun kazanmak ya da kaybetmek önemli değil. Önemli olan elimizden geldiğince çalışmak ve başarmak için çok dikkatli olmak.

Piyon: (Çok heyecanlanmıştır.) Vezirim bana güvendiğiniz için ve hayalimi gerçekleştirmeme yardım edeceğiniz için çok teşekkür ederim.

At: Merak etmeyin vezir hazretleri elimden geleni yapacağım.

(Müzik ile birlikte oyun başlar. İlk siyahlar yapar. Piyon itiraz eder.)

Piyon: Bir dakika kurallara uygun oynayalım. Satranç da daima ilk başlayan beyazlardır.

Siyah: Haklısın. Özür dilerim, buyurun başlayın. Heyecandan unutmuşum. Kurallar gereği beyazlar başlar oyuna, çok doğru.

(Müzik ile birlikte hızlı bir şekilde oyun oynanmaya başlar. Arada vezirin sesi duyulur. Emirler vermektedir. Taş kazandıklarında ve kaybettiklerinde, doğru hamle yaptıklarında ve yanlış hamle yaptıklarında yüzlerinden anlaşılır. At ve siyahları idare eden oyuncu müziğin sesi çok fazlalaşmaya başlayınca siyah perdeyi kaldırır. Bu sırada perde dalgalanır. Ve arkadan sesler gelir.)

Vezir: Piyon!

Piyon: Buyurun efendim.

Vezir: Çok dikkatli ol. Seni korumam lazım, tehlikesin. Hemen yanına geliyorum. At, çok çabuk ilerle, sıra sende.

Siyah: Ne yapmak istediklerini anladım. Piyon'un vezir olmasına sakın izin vermeyin. Yoksa oyunu kaybederiz.

(Yavaş yavaş perde aşağı iner. Piyona gelmiştir sıra. Çok heyecanlıdır. Bir adım kalmıştır hayallerine ulaşmasına. Artık vezir olacaktır. Alttan yavaş yavaş yükselen bir dramatik müzik gelir. Vezir bağırılmaktadır.)

Vezir: Hadi bir kare ileri git ve vezir ol. Sonunda başardın.

At: (Kişnemektedir. Mutluluktan ağlamak üzeredir). Canım arkadaşım başardın. En sonun da hayallerine kavuştun.

Piyon: Sizin sayenizde arkadaşlar. Bana güvenmeseydiniz bunu asla başaramazdım. Çok ama çok heyecanlıyım. **(Ağır çekimde gitme müziği çalar. O an itibari ile herkes çok ama çok ağır hareket eder.**

Bir adım atar piyon. Vezir, vezir tacını ağır çekimde elinde getirir ve yürümeye başlar. Çok komik görüntüler çıkmıştır. Siyahın üzülme anı, atın sevinme anı, piyonun mutluluğu ve vezirin tacı takıp tekrar yerine gitmesi hepsi ağır çekimde gerçekleşir. Bu müzik bitene kadar devam eder.)

Siyah: Çok ama çok kötü oldu bu.

Piyon: ŞAH!

Siyah: Hemen Şahımı korumalıyım. Buldum şuraya çekeyim şahımı.

Vezir: (Bir hamle yapar). Bakalım şimdi ne yapacaksın? (Güler)

Siyah: (Düşünmeye başlar. Çok zor durumda kalmıştır. Aklına bir şey gelir). Al bakalım. Kurtulamayacağımı mı zannettin?

At: (Çok neşeli bir şekilde). Bir dıgıdık, iki dıgıdık yana dıgıdık. (Kişner). Çok fazla kaçacak yerin kalmadı.

Siyah: Sen öyle san. Al bakalım.

Vezir: (Piyona yeni 2. Vezire bakarak). Ne yapacağını biliyorsun değil mi?

Piyon: Evet, anladım ne demek istediğini. **(Bir hamle yapar).** ŞAH!

Siyah: (Düşünmeye başlar). Şuraya gitsem olmaz, buraya... O da olmaz. Eyvah kaybettim. Mat olduk. Yani şahımızı kaybettik. Tebrik ederim beyazlar. Siz kazandınız. Çok ama çok eğlenceli ve güzel bir oyundu. Bir dahaki seneye de biz kazanmak için çok çalışacağız. Yeni yeni planlar yapacağız. Tekrar tebrikler. **(sahneden çıkar)**

At: Kazandık, kazandık.

Vezir: Evet, piyon pardon yeni vezir senin planını gerçekleştirmeseydik belki de kazanamazdık.

Piyon: önemli olan takım halinde birlikte hareket edip kazanmamızdı. Kimin fikri olduğunun hiç önemi yok. Siz de bana güvenmeseydiniz başaramazdım. Hayalimi gerçekleştirdim. Çok az piyon vezir olmayı başarabilir. Hayallerimizi peşinden koşmalıyız. Asla vazgeçmemeliyiz. Hadi gidip bunu kutlayalım.
At: Kutlayalım.
Vezir: Elbette kutlayalım.

-Son-

YILLIK DERS PLANI

1. HAFTA: SATRANCI TANIYALIM
2. HAFTA: SATRANÇ TAHTASINI TANIYALIM
3. HAFTA: SATRANÇ TAHTASINI TANIYALIM
4. HAFTA: SATRANÇ TAŞLARINI TANIYALIM
5. HAFTA: SATRANÇ TAŞLARINI TANIYALIM
6. HAFTA: SATRANÇ TAŞLARINI TANIYALIM
7. HAFTA: TAŞLARIN HAREKETLERİ
8. HAFTA: TAŞLARIN HAREKETLERİ
9. HAFTA TAŞLARIN HAREKETLERİ
10. HAFTA TAŞLARIN HAREKETLERİ
11. HAFTA TAŞLARIN DİZİLİŞİ
12. HAFTA TAŞLARIN DİZİLİŞİ
13. HAFTA TAŞ İSTEME TAŞ ALMA
14. HAFTA TAŞ İSTEME TAŞ ALMA
15. HAFTA TAŞ İSTEME TAŞ ALMA
16. HAFTA TAŞ İSTEME TAŞ ALMA
17. HAFTA ŞAH ÇEKME
18. HAFTA ŞAH ÇEKME
19. HAFTA ŞAH VE MAT
20. HAFTA ŞAH VE MAT
21. HAFTA ŞAH VE MAT
22. HAFTA TEMBEL ÖĞRENCİ MATI
23. HAFTA ÇOBAN MATI
24. HAFTA MERDİVEN MATI
25. HAFTA: KORİDOR MATI
26. HAFTA: BERABERLİKLER
27. HAFTA ROK KURALI
28. HAFTA ROK KURALI
29. HAFTA ROK KURALI
30. HAFTA: TEMEL AÇILIŞ PRENSİPLERİ
31. HAFTA: TEMEL AÇILIŞ PRENSİPLERİ
32. HAFTA: ÇATAL, ŞİŞ AÇMAZ KAVRAMLARI